

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 205

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
POSLOVALNICA URAVE: 25-67 in 28-67
TELEFON CELJE: Prešernova 3, tel. 280
LJUBLJANA: 46-91

Maribor, sreda 11. septembra 1940

NAROČNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din.
Dostavljen na dom 16 din. tujina 30 din.
POŠTNI ČERKOVNI RAČUN: 11.406

Cena
din 1.—

Doslej največji napad na Berlin

Nemški dopisni urad poroča, da so angleške bombe zadele več velikih zgradb v samem središču nemške prestolnice, za katere obstaja nevarnost, da se popolnoma porušijo in so zato mnoge ulice blokirane - Napad tudi na druge kraje v Nemčiji, Franciji, Belgiji, Holandski in Norveški

NEW YORK, 11. sept. C. B. C. Letalska vojna med Nemčijo in Anglijo se razvija v brezobzirno uničevanje ne samo vojaških in prometnih naprav, ampak tudi mest. V osvežo za napade na nemška mesta bombardirajo nemška letala že samo središče Londona, angleška letala pa so zlasti v pretekli noči povzročila veliko razdejanje v samem centru Berlina. Na obeh straneh izjavljajo, da bodo uničevanje nadaljevali brez vsakih nadaljnjih obzirov.

Angleška poročila o napadih

LONDON, 11. septembra. Reuter. Berlin je doživel davi v zgodnjih jutranjih urah svoj najhujši letalski napad odkar traja vojna. Bombardirano je bilo središče Berlina. Po nevtralnih poročilih, ki so došla davi iz Berlina v New York, je trajal zračni napad od polnoči do 2 ure jutraj. Bombe so zadele Brandenburg Thor, univerzo, javna poslopja blizu ameriškega veleposlaništva, Reichstag, kamor je padlo več vžigalnih bomb, visoko eksplozivne bombe pa so padle v znano arterijo v središču Berlina Unter den Linden. Nastali so na več mestih veliki požari. Angleški bombniki so najprej spustili nad središče Berlina veliko število svetilnih padal, ki so mesto tako razsvetlili, da je bilo mogoče čitati v tej luči časnike.

LONDON, 11. septembra. Reuter. Letalsko ministrstvo je sinoči objavilo: Letala RAF, ki so se jim to pot pridru-

žila še letala obalne komande in hidroplani vojne mornarice, so izvršila poostrene napade na vojaške objekte v Nemčiji, Holandski, Belgiji, Franciji in na Norveškem. Tako so bile bombardirane elektrarne in plinarne v Berlinu, pristaniške naprave in dokl v Hamburgu, Bremenu, Kielu, Wilhelmshafenu in Wiesmarju, orožarne v Essenu, ladje v Ostendu, Calaisu, Boulognei, dolgomotno topništvo v Cap Gris Nez, Flushing, Vlissingen, na Norveškem pa Hagesund, kjer je bila potopljena 2.000 tonska nemška transportna ladja, petrolejska skladišča ter vojaško taborišče pri Bergenu, pri čemer so bili razdejani 3 veliki šatori in razven tega je bilo ugotovljeno, da so 3 veliki rezervoarji bencina pri Dolwicu razdejani. Po poročilih iz Švedske sta bili potopljeni še 2 prevozniki ladij, dočim sovražnik priznava izgubo le ene. Eno letalo se ni vrnilo.

Četrta noč bombardiranja Londona

Tudi v pretekli noči so nemški bombniki sipali bombe v razne dele angleške prestolnice in povzročili mnogoštevilne požare — Istočasno so se nadaljevali nemški bombni napadi tudi na druge angleške kraje

Nemška poročila o nemških akcijah

BERLIN, 11. septembra DNB. Nemško vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče uradno vojno poročilo: Angleška letala so v noči med 9. in 10. septembrom metala bombe na nekatere kraje v severni Nemčiji. Bombe so padle v krajih, kjer bilo zbitih 44 britanskih letal. Od tega sta daleč stran od vseh vojaških naprav. V okolici Berlina in v še nekaterih drugih mestih je bilo poškodovanih več zgradb. Nemška letala so nadaljevala z bombardiranjem vojaško pomembnih naprav v angleški prestolnici. Razen tega so bile vržene bombe navzlic slabemu vremenu na pristanišča, dake, vodovode, električne centrale, skladišča olja in silose. Opaziti je bilo številne požare. Izvedeni so bili napadi tudi na zahodno angleško obalo in na vzhodno škotsko obalo. Včeraj je bilo zbitih 4 britanskih letal. Od tega sta bili 2 zbiti od protiletalskega topništva, eno je zbito obrežno topništvo, ostala pa so čila zbita v spopadlih, 21 nemških letal se ni vrnilo domov. Sinoči se je nekaj sovražnih ladij približalo francoski obali ter

izstrelilo več streliv, ki pa niso povzročili večje škode. Te enote so bile prisiljene vrniti se zaradi močnega odgovora obrežnih baterij. Neka nemška podmornica, kateri poveljuje kapitan Prim in katera je 8. sept. uničila 33.400 ton sovražnega brodoma, je uničila včeraj in potopila šest oboroženih trgovskih ladij s skupno tonazlo 40.250 ton. Razen tega je bila poškodovana tudi ena sovražna ladja. Neka druga podmornica je uničila več oboroženih trgovskih ladij s skupno tonazlo 15.300 ton. Neka nemška pomožna križarka je zajela neko nevtralnno ladjo in jo prepeljala v pristanišče, ki je pod nemškim poveljstvom.

BERLIN, 1. septembra. DNB. Nemška letala so v noči od včeraj na danes nadaljevala serijo napadov na vojaške objekte v Angliji. Glavni napad je bil izvršen na industrijske naprave, pristanišča in druge vojaško važne cilje v Londonu. Razen tega je bila izvršena cela vrsta izvidniških poletov, da ugotove rezultate dosedanjih napadov.

Angleška poročila o nemških akcijah

LONDON, 11. septembra. Reuter. Že četrto zaporedno noč so Londončani prebili v zakloniščih. Po relativno mirnem dnevu, — bili so dani vsega 4 kratki alarmi, — ko je mesto spet zaživelo in se je poslovno življenje zopet nadaljevalo, so ljudje spričo idealnega vremena za napade zaradi naraščajočega meseca in oblakov, kar sami odhajali v zaklonišča ter jemali s seboj vse potrebščine. Že kmalu v zgodnjih večernih urah je bil dan nočni alarm, nakar se je pričel nočni zračni napad, ki je trajal osem in pol ure.

Vendar četrta nočni napad velikega stila ni bil tako intenziven in hud, kakor prejšnji trije. Najbolj pogosto so padale bombe toplot v centru, kjer je padlo nekaj visokoeksplozivnih bomb, ki so seveda povzročile škodo. Največ teh bomb je padlo na znano več km dolgo trgovsko arterijo Oxford Street. Očividci pravijo, da je bila vsa ta dolga cesta kakor izumrla. Avtobusi so stali v stranskih ulicah. Dirjali so po njej le kamioni protiletalskih zaščitnih odelkov, policije in gasilcev. V velikem zaklonišču pod Oxford Street

Nemška poročila o napadih

BERLIN, 11. septembra. DNB. V noči od 10. na 11. t. m. so letela angleška letala nad severno Nemčijo in nekemu številu teh letal se je posrečilo prileteči tudi do Berlina. Vržene so bile posamezne bombe, ki so padle na zasebne zgradbe. Tako je bilo pogodenih nekaj zgradb, ki nimajo samo nacionalni, ampak tudi mednarodni značaj: pogodena je bila palača doma združenja nemških inženirjev, katero obiskuje veliko število inženirjev in študentov iz tujine; akademije lepih umetnosti v bližini Brandenburških vrat in bližini ameriškega veleposlaništva. V omenjeni akademiji se sedaj pripravlja razstava sodobnih nemških slikarjev in slikarjev iz tujine. Dalje je bila zadeta tudi zgradba bolnišnice »Hedwick«. Vse te stavbe so bile zadete z vžigalnimi bombami. Angleški letalci so tudi v pretekli noči, kakor doslej, metali bombe na nevojaške objekte. Noč od včeraj na danes je bila jasna in angleška letala, ki so se posluževala tudi bakel s padali, bi se bila mogla prav dobro orientirati in vedeti, ali lete nad vojaškimi ali nevojaškimi objekti. Vsi oni objekti, ki so bili zadeti, leže daleč od vojaških objektov. Iz vsega tega je mogoče zaključiti, da so angleški letalci

dobili nalog, naj brezobzirno mečejo bombe na sam Berlin in zlasti na one četrti, ki so goste naseljene.

BERLIN, 11. septembra. DNB. V teku nocojsnje noči so letela angleška letala nad severno Francijo, Belgijo, in kakor smo že poročali, nad deli Nemčije. Tudi tokrat so metali bombe na nevojaške cilje. Metali so bombe na zasebne zgradbe, bolnišnice, hotele itd. Napad na Berlin je bil izvršen v mesečini in jasni noči. Bombe so bile vržene glavno v notranji del mesta in na zahodne okraje. Požari, ki so nastali, so bili naglo pogašeni, trpelo pa je veliko umetnin, dragocenih delov opreme in bolnišniškega materiala. Močno so poškodovane tudi strehe nekaterih zgradb in mnoga poslopja ali stene so v nevarnosti, da se popolnoma porušijo. Zaradi tega so v notranjosti mesta blokirane cele ulice. Pri tem je bilo ubitih 5 ljudi, več je število pa jih je bilo ranjenih. Zahvaljujoč se discipliniranemu zadržanju berlinskega prebivalstva, je bilo širjenje požarov onemogočeno in preprečena je bila s tem večja škoda. Zbiti sta bili pri tem dve sovražni letali, in sicer eno s protiletalskim topom, drugo pa z napadom lovskega letala.

obvladali. Razven Londona so doživeli nocoj letalske napade: neko mesto v južnovzhodni Angliji, v čigar središče je padlo 8 bomb, dalje kraji v severozahodni in srednji Angliji ter v Walesu, kjer je prav tako bilo bombardirano središče nekega mesta. Razrušen je bil neki hotel. Včeraj popoldne je bilo nekaj zračnih napadov na grofiji Kent in Sussex. Povzročena škoda je bila majhna. Prav tako je majhno tudi število ranjenecv.

LONDON, 11. septembra. Reuter. Davi je bil izdan o sinočnjem 8 in pol urnem zračnem napadu sledeči uradni komunikat: »Pravkar preteklo noč so sovražna letala izvedla zopet serijo napadov na področju Londona. Metala so bombe zopet vse vprek, v glavnem pa na dele ob Temzi in na City. Tudi drugi londonski deli so bili bombardirani. Vendar je škoda v splošnem manj resna, kakor prejšnje noči in tudi število ranjenecv je manjše. Nadaljnja poročila bodo pravočasna objavljena. Letalske napade je doživela tudi severnozahodna Anglija, bristolsko področje ter jugozahodna Anglija. Število žrtev je bilo zelo majhno in tudi povzročena škoda je neznatna. Naši lovci so sestrelili 2 sovražna bombnika. Visokoeksplozivna bomba je zadela neki londonski trg in zopet je bila zadeta neka porodišnica, ki pa je k sreči izpraznjena.«

Prekinjena pogajanja v Indokini

LONDON, 11. sept. Reuter. Čim se je izvedelo, da so včeraj majhni oddelki japonske vojske prekoračili mejo francoske Indokine, so bila takoj prekinjena pogajanja med francosko Indokino in Japoni. Pogajanja se ne nadaljujejo.

HANOI, 11. sept. CNC. Kitajska vojaška oblastva so včeraj dala razstreliti mednarodni most pri Lao Kanu med severno francosko Indokino in kitajsko provinco Yunnan. Vlada francoske Indokine je odredila takojšnjo evakuacijo vseh evropskih žena in otrok na meji napram Kitajski.

MOSKVA, 11. sept. Tass. Kitajski listi poročajo, da vključ nadaljevanju poga-

janj med Japonsko in francosko Indokino, francoska oblastva pospešeno vrše vojaške priprave. Ob obali francoske Indokin križari 20 japonskih vojnih ladij, nekoliko dalje pa 9 ameriških vojnih ladij. Siam, ki je bil moral svoječasno odstopiti francoski Indokini nekaj ozemlja, je prijavil svoje zahteve po vrniti. Kitajska vojska je pripravljena na vdor v francosko Indokino, ako bi se izkazale vesti o tajni prepustitvi nekaterih oporišč za resnične. Japonska demantira, da bi bila zahtevala pravico vkorakanja čet že pri večjem zbiranju kitajskih čet blizu meje francoske Indokine.

Položaj v Londonu po zadnjih napadih

„New York Times“: Civilisti vidijo sedaj sami, kako malo učinka ima dinamit na ljudi, ki so odločeni, rajši stoje umreti, kakor kleče živeti

LONDON, 11. septembra. Reuter. Ministrski predsednik Churchill si je včeraj ogledoval škodo, ki so jo povzročili trije zaporedni nočni letalski napadi na London. Najhujše so trpeli trije gosti naseljeni delavski okraj v East Endu. Več ulic je zasutih. Gasilci gase na različnih mestih požare. Delavci in njihove družine pa znašajo iz ruševin svojo imovino na cesto. Zlasti stari ljudje zelo trpe. Ponovno je videti ljudi, ki se spominjajo nočnih obiskovalcev. Ministrstvo za prehrano je takoj organiziralo nastanjanje teh družin, pa tudi razdeljevanje hrane. V prometu je tu in tam zaradi še ne pospravljenih ovir nastal zastoj, ki pa ga omiljujejo na novo uvedene proge po stranskih ulicah. Vendar je videti večje število pešcev, kakor navadno. V East Endu je zlasti trpela mlinska in sladkorna industrija. Eksplozije so bile tako silovite, da so se

tresla celo zaklonišča, razen najglobljih. Verjetno gre za zračne torpede. Na nekem znanem križišču v centru je bilo razrušenih 7 velikih trgovskih hiš. Reševanje zasutih vršijo v največji temi, ker so celo žepne svetilke prepovedane. Občudovanja vredno vršijo svojo nalogo zaščitni oddelki vključ s sovražnim letalom nad glavami in eksplozijam bomb v neposredni bližini.

Včeraj je nemški radio najavil, da čaka London usoda Varšave. V Londonu odgovarjajo, da se ne boje in, da bodo vztrajali dalje. Med prebivalstvom ni opaziti niti najmanjših znakov omaganja ali defetizma. Nasprotno, jeza in razdraženost vidno naraščata. Vedno bolj se je včeraj popoldne slišala zahteva po bombardiranju Berlina. Ko se je davi vest o tem razširila, je v kljub novim naporom pretekle noči nastalo med ljudmi veliko

zadoščenje. Da bi se prepotrebno delo v industriji ne prekinilo, so danes odredili, da bodo delavci delo zapustili šele, ko bodo stražniki s streh javili bližajoča se letala, ne pa že takoj po alarmu.

Neutrarna poročila o razpoloženju po prvih treh velikih nočnih napadih potrjujejo, da bo Anglija vztrajala. »New York Times« pišejo: »Če misli nasprotnik, da bo na ta način strl moralo, je na napačni poti. Angleži so slej ko prej odločeni zmagati za vsako ceno.« Letalski ekspert iste lista Francis pa piše, da se bo napad izjalovil, razen če stre poprej angleško vojno industrijo, promet, letalstvo in brodogradnjo. »New York Herald Tribune« pa piše: »London ni le glavno mesto Anglije, marveč je srce naše skupne civilizacije.«

LONDON, 11. sept. Reuter. Listi razpravljajo obširno o bombardiranju Lon-

dona. »Times« pravijo med drugim: »Moremo vsekakor računati s tem, da se bodo napadi nadaljevali nekaj časa vsako noč in civilno prebivalstvo se mora privaditi na nadaljnje prenašanje ali celo še povečanje preizkušnje vzdržljivosti. Zdi se, da skuša sovražnik z vsemi silami uničiti našo lovsko obrambo, razrušiti komunikacije in desorganizirati civilno življenje, ker je sam napovedal, da bo to uvod v invazijo. To, kar se zdaj dogaja, pa dejansko ni nič drugega, kakor način vojskovanja, ki smo ga pričakovali že pred letom dni in o katerem smo mislili, da se bo pričel že prvi dan vojne. Ako bi se bili ti napadi pričeli tedaj, ni nobenega dvoma, da bi jih londonsko prebivalstvo vzdržalo prav tako neomajno hrabro, kakor jih prenaša sedaj.« Tudi ostali listi pišejo v podobnem smislu. Obširna poročila objavljajo dalje ameriški listi in pravijo, da se Angleži drže izredno hrabro. Tako pišejo »New York Times«: »Civilisti vidijo sedaj sami, kako malo učinka ima dinamit nasproti ljudem, ki so se odločili rajši stoje umreti, kakor živeti na kolenih.« Iste neprimliko zadevajo tudi prebivalstvo zahodne Nemčije, in to že več mesecev.

Priprave za spopad v severni Afriki

Italijani in Angleži so zbrali na bližnjem vzhodu velike bojne sile — Ni izključeno, da bodo Angleži sami prvi prešli v ofenzivo

KAHIRA, 11. sept. Ass. Press. Razni znaki dokazujejo, da se pripravljajo v severni Afriki že za najbližnjo bodočnost velike vojne operacije, ki se bodo pričele takoj, čim bo ponehala dosedanja velika vročina. Italijani so zbrali v Libiji že okoli 300.000 vojakov, s katerimi namravajo preiti v ofenzivo proti Egiptu in Sudanu, na drugi strani pa so tudi Angleži silno okrepili svoje tukašnje bojne sile in so popolnoma pripravljeni na vsak napad. Zdi se celo, da bi mogli iniciativo za veliki spopad na tem bojišču dati prej Angleži sami. Ni torej izključeno, da bodo oni prvi prešli v ofenzivo. Za to govorijo zlasti neke vojaške napadalne akcije, ki jih je mogoče opaziti v zadnjih dneh tako na meji italijanske Kirenajke

(Libija) kakor na meji italijanske Eritreje (Italijanska Vzhodna Afrika).

LONDON, 11. sept. Reuter. Po podvojitvi angleške vojne mornarice, so bile močno okrepljene tudi kopnene bojne sile na Bližnjem vzhodu (Egipt, Palestina, Sudan, Aden). V zadnjih dneh je prišel v Egipt popolnoma neovirano eden največjih transportov v zgodovini vojen, spremljan od zaščite bojnih ladij (konvoj). S tem je bilo izkrcanih v Egiptu veliko število najboljših in najmoderneje opremljenih čet z velikimi količinami topov, tankov, strojne in drugega bojnega materiala. Po izkrcanju teh čet je bila prečitana poslanica poveljnika angleških bojnih sil na Bližnjem vzhodu, generala Wavella, v kateri pravi med drugim:

»Prišli ste sem, da branite svobodo morja za britanski imperij. Sedaj, ko ste tu, terjam od vas vseh, da se najodločneje pripravite na to, da prevzamete svoje mesto med bojnimi enotami britanskega imperija iz Anglije, Indije, Avstralije in drugih pokrajin, ki predstavljajo vojsko Bližnjega vzhoda. Vrnili sem se iz Anglije in vam lahko rečem, da je dobro pripravljena, da je morala ljudstva visoka in sem trdno prepričan, da bo sovražnik, ako bo tvegati neposredni napad, poražen. S tem, da služite tu, doprinate prav tako svoj del k pripravi za končni poraz naših sovražnikov Nemcev in Italijanov, kakor ako bi branili Anglijo samo in v njej svoje domove.«

Kralj Karol odpotoval iz Švice

LONDON, 11. sept. Ass. Press. Sino ob polnoči je bivši romunski kralj Karol nenadoma odpotoval iz Lugana proti Italiji. Davi je pasiral Milan ter nadaljeval pot proti francoski meji. Verjetno potuje v Lizbono in dalje v Ameriko.

Gafencu se je uprl

BASEL, 11. septembra. »Baseler Nachrichten« poročajo, da je romunska vlada generala Antonescu iz Moskve poklicala domov romunskega poslanika v Moskvi Gafencu. Ta pa je odpotoval namesto v Bukarešto preko Švedske v London. Tam je že delj časa tudi bivši romunski zunanji minister Titulescu.

AMERIŠKA POMOČ LONDONU

NEW YORK, 11. sept. CNP. Predsednik ameriškega Rdečega križa, Norman, je brzojavil v London, da je odpeljal v Anglijo ladja Rdečega križa s 500.000 obvezami ter s posteljino za 10.000 postelj. Razen tega tudi z znatnim zdravilnim materialom. Ves ta material je namenjen predvsem Londonu.

Borza, Curil, 11. sept. Devize. Pariz 9.82%, London 17.47, New York 4.39 1/2, Milan 22.20, Madrid 40, Berlin 175.37.

Mariborska napoved. Spremenljivo, oblačno in nestanovitno vreme. Včeraj je bila najvišja temperatura 18.8, danes najnižja 8, opoldne 15.4. Padavin je bilo od včeraj 20 mm.

Šahovsko prvenstvo SSSR

MOSKVA, 11. sept. V ponedeljek zvečer je bilo odigrano 5. kolo turnirja za prvenstvo Sovjetske Rusije, ki je prineslo presenetljiv poraz vele mojstra Keres. Za pred pričetkom turnirja je Keres izjavil, da bi rad „maščeval“ poraza, ki sta mu jih na lanskem turnirju v Leningradu in Moskvi zadala Ragozin in Makogonov. Proti Ragozinu mu je revanža uspela, dočim ga je prvak Bakuja Makogonov ponovno porazil. Keres je izbral indijsko obrambo, Makogonov pa je zaigral precej tvegano ofenzivo na Keresovo kraljevo krilo. Keres je napad odbil, nakar je Makogonov s ponavljanjem potez ponujal remis, toda Keres je igral naprej ter po težki napaki izgubil v končnici. Po partiji je Keres izjavil: »Revanža ni uspela. Makogonov je bolj igral otvoritev. V časovni stiski nisem opazil tihe Makogonove ponudbe remija, ki bi jo seveda sprejel.« Rostovski prvak 18 letni Stolberg je v Nimcovičevi obrambi porazil Lvovčana Gerstenfelda. Partije Borislavski—Lisicin, Levenfiš—Rudakovski, Petrov—Lilienthal in Ragozin—Mikenas so končale remis. Med prekinjenimi partijami je posebno važna Bondarevski—Smislov, ki jo bo slednji verjetno dobil, ker ima v končnici 2 kmeta več. Levenfiš in Lilienthal sta se za prekinjeno partijo iz 3. kola zedinila za remis. Po 5. kolu je 22 prekinjenih partij.

Po sinoči odigranih prekinjenih partijah so v vodstvu Bondarevski, Makogonov in Stolberg s štiri točkami, Smislov 3 in pol, Botvinnik, Milienthal, Panov in Petrov 3, Keres 2 in pol točki.

Vojna med Italijo in Anglijo

RIM, 11. sept. Stefani. Italijansko vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče vojno poročilo: Naša letala, ki so bila posebno aktivna na vzhodnem delu Sredozemskega morja, so silno bombardirala luko Jafa v Palestini ter železniško progo Aleksandrija - Marsa Matruh. Pri prvem napadu so bile zadete pristaniške naprave in važna skladišča. Izbruhnili so več velikih požarov. Neki vlak je bil zadet v polno in je zletel v zrak. V Severni Afriki so letala bombardirala in obstreljevala s strojnimi sovražna taborišča ter kolone avtomobilov, posebno v Bir Seferzenu. Sovražnik je imel precej izgub. Sovražna letala so napadla razne kraje v Cirenajki. En vojak je bil ubit, štiri so bili ranjeni. Materialna škoda je neznatna. V Vzhodni Afriki so formacije naših letal bombardirale letalsko oporišče v Port Sudanu. Zadetih je bilo več letal na vzletišču. Izbruhnili so nekaj požarov. Sovražni lovci so napadli naša letala, vendar so se vsa vrnila v svoja oporišča. Sestrelila so eno sovražno letalo. V Keniji je naše letalstvo bombardiralo skladišča in taborišča čet, posebno v Burri ob reki Tani, kjer so bili doseženi znatni rezultati, ne da bi bilo kaj izgub na naši strani. Sovražnik je skušal napasti Masauo, Asmaro in Desie. Svoje bombe pa je odvrget večinoma na polje. Dva moža sta bila ubita in trije ranjeni.

KAHIRA, 11. septembra. Reuter. Letala RAF so bombardirala letališča v vzhodni Libiji: Dermo, El Galabat, Bombo, El Midi, pomorske baze, Tobruk, El Gobi, El Adem. Vsa letala so se vrnila. — Drugi bombniki RAF so bombardirali letališča Dessie v Abesiniji, Asab v Eritreji ter Massauo, Asmaro, El Cado, Buoro ter Cassale. Dve formaciji sovražnih letal sta skušali bombardirati Sidi Barani, bila pa so pregnana. Včeraj so italijanska letala brezobzirno bombardirala moderno židovsko mesto Tel Aviv v Palestini ter ubila 50 civilistov.

sti taborišča na odprtih poljih, letališča itd. Novo sredstvo ni strupeno, je pa zelo efektivno. Pretekli teden je bilo izvršenih 23 napadov na postaje in kolodvore, 31 napadov na železniške proge, 17 napadov na ceste, 6 napadov na elektrarne (zlasti v Berlinu), 6 napadov na letalske tovarne (zlasti na BMW v Monakovem), 15 napadov na petrolejska skladišča, 22 napadov na rafinerije sintetičnega bencina (zlasti na Stettin in Büttelfeld), na orožarne Krupp v Essenu ter 20 napadov na pristanišča in še 22 napadov na daljnostrelne baterije ob Kanalu in Severnem morju.

Pomorske izgube v dosednji vojni

LONDON, 11. septembra. CNP. Britanska admiraliteta javlja, da znaša tonaža izgubljenega trgovskega ladjevja v prvem letu vojne, kakor sledi: Angleške izgube 1.535.196 ton, zavezniki so izgubili 462.924 ton, nevtranci pa 769.213 ton ladjevja. Nemčija je izgubila 936.000 ton, Italija pa 273.000 ton trgovskega ladjevja. Britanska trgovinska tonaža je danes večja kakor pred letom dni.

BOLGARSKA ZAHVALA MOLOTOVU

MOSKVA, 11. septembra. Tass. Bolgarski ministrski predsednik se je brzojavno zahvalil sovjetskemu komisarju za zunanje zadeve Molotovu za njegovo prizadevanje, da je bila Bolgariji vrnjena južna Dobrudža. Molotov se je zahvalil in izrazil svoje zadoščenje nad tem.

NABIRALNA AKCIJA LONDONSKEGA ŽUPANA

LONDON, 11. sept. Reuter. Londonski župan je danes započel zbiralno akcijo za one Londončane, ki jim zračni napadi uničujejo imovino in dom.

OGROMEN PRIDELEK PŠENICE V KANADI

OTTAWA, 11. sept. CBC. Kanada bo imela letos drugo največjo žetev pšenice v svoji zgodovini, in sicer 561.104.000 bušlov.

Revizijske zahteve nasproti Grčiji

ANKARA, 11. sept. A. Anatol. Kakor poročajo iz Sofije in iz Aten, se pripravljajo akcija za postavitev bolgarskih in italijanskih zahtev nasproti Grčiji. Zdi se, da bodo takoj po zasedbi južne Dobrudže zahtevali Bolgari od Grčije izhod na Egejsko morje. Ta zahteva bo podkrepjena s posebnim korakom Nemčije in Italije. Zelo verjetno pa je, da bo istočasno

načeto tudi vprašanje severnega Epira, ki ga, kakor znano, Albanija zahteva zase. To napovedujejo tudi že bolgarski, italijanski in nemški listi. Grčija bo dobila uradni poziv, v katerem bodo navedene vse zahteve velesil ozi. Med temi je tudi ta, da se Grčija takoj odpove angleških garancij.

Angleški napadi v preteklem tednu

LONDON, 11. septembra. Reuter. Pravkar pretekli teden je bila zračna ofenziva na Nemčijo poostrena. Bombniki RAF so izvršili 150 zračnih napadov. Od tega 3 na Italijo, in sicer nad Turin, ostalih 147 napadov pa na Nemčijo. Pri tem so bili zaneteni požari v Črnem lesu, Turinškem

lesu, Harzu, Grunewaldu ter na Luneburger Heide. Tu so bili zadeti važni objekti tajne nemške vojne industrije. Pri tem so bile vržene nove vrste vžigalnih bomb. Novo orožje, ki ga imenujejo »samovžigalni listi«, je posebno priprejano, da zažge gozdove, polja, vojaške objekte, zla-

Najvišja zapoved: državna skupnost in narodna solidarnost

Poročila o konferenci Samostojne demokratske stranke v Beogradu

Dne 7. in 8. sept. je bila v Beogradu seja izvršilnega odbora Samostojne demokratske stranke, katere so se udeležili: Predsednik stranke minister dr. Srdjan Budisavljević, predsednik izvršilnega odbora senator Večeslav Vilder in gg. dr. Hinko Krizman, Dušan Kecmanović, Sava Kosanović, Adam Pribečević, dr. Ljubo Leontić, inž. Mika Blagojević, Sreten Vukosavljević, dr. Bogdan Bruić, Miloš Jelaska, dr. Stevan Punković, Djoka Pavlović, dr. Aleksander Žiža, Milan Kovačević, Milan Napialo, dr. Svetozar Ivković, Rajko Kokanović, dr. Milan Vujičić, Jura Gašparac, Aleksandar Sejević, Sava Selenić, dr. Rajko Djeromanović, predsednik akcijskega odbora za Slovenijo dr. Vladimir Šuklje, Stanislav Lubienski in mr. Ciril Maver iz Maribora.

Sejo je v soboto popoldne otvoril predsednik stranke minister dr. Srdjan Budisavljević. Uvodoma se je spomnil s krasnim spominskim govorom umrlega podpredsednika stranke in zaslužnega narodnega borca dr. Milana Kostića. Po počastitvi spomina umrlega, je bil izvoljen na njegovo mesto za podpredsednika stranke prota g. Dušan Kecmanović iz Banjaluke.

Nato je predsednik stranke z izredno prisrčnimi besedami pozdravil prvič na seji navzoče slovenske člane izvršilnega odbora SDS gg. dr. Vladimirja Šukljeja iz Ljubljane in Stanislava Lubienskega in mr. Cirila Mavra iz Maribora. Poudaril je pomen politične aktivnosti Slovencev v SDS, ki na ta način zopet veže vse demokratsko misleče Srbe, Hrvate in Slovence in manifestira jugoslovansko politično poslanstvo. Slovenski delegati so bili od vseh toplo pozdravljeni.

Vodstvo seje je nato prevzel predsednik izvršilnega odbora g. senator Vilder, ki je v daljšem govoru podal uvod za razpravo o splošni politični situaciji. V razpravi so sodelovali skoraj vsi člani izvršilnega odbora, med njimi dr. Ljubo Leontić iz Splita, Sava Selenić iz Beograda, dr. Vladimir Šuklje iz Ljubljane itd.

V nedeljo zjutraj so vsi člani izvršilnega odbora obiskali v Zemunu grob pok. podpredsednika stranke dr. Kostića in položili venec. V nadaljevanju seje je imel zanimiv referat o gospodarskih in socialnih vprašanjih podpredsed. stranke dr. Hinko Krizman, ki je očrtal smernice političnega dela stranke na tem polju. Naglasil je da mora gospodarstvo služiti socialnemu redu in potrebam socialne skupnosti, vsakogar, ki mora od svojega dela živeti. Gospodarski proces mora urejevati socialne razmere, kar je izredne važnosti tudi za obrambo domovine. Njegovo poročilo je dopolnil minister dr. Budisavljević, ki je obrazložil dosedanje svoje delo v vladi in socialno gospodarski smoter uredb, ki so bile že izdane in ki se v vladi še pripravljajo. Skoraj vsi člani so nato sodelovali v živahni razpravi.

V nedeljo popoldne so sledili referati članov izvršilnega odbora, o gospodarskih in socialnih problemih poedinih pokrajin in o vprašanjih strankine organizacije. Razprava je pokazala enotnost pogledov in živ odmev delavnosti stranke, katere moč raste iz dneva v dan v vseh krajih države.

Izvršilni odbor SDS je na svojih posvetovanjih tudi izdal posebno resolucijo, v kateri je pojasnil svoje gledanje na položaj znotraj in izven države. V prvem delu poudarja svoja prizadevanja za složno delo in duhovno soglasnost narodnih individualnosti, kot je bilo sklenjeno v lanskim resoluciji. Moč SDS je bila prešlaba, da bi že dosedaj onemogočila reakcijo in strankarsko razcepljenost ter bi se tako utrdil in razširil sporazum v korist celote. Nikoli dosedaj ni bila ideja usodne povezanosti v eno državo tako opravičena, kot ravno sedaj. Iz tega spoznanja izhaja splošno razpoloženje, da je potrebno zbiranje vseh pozitivnih sil v veliko gibanje, ki se ne bi oziralo na strankarske ovire in obzire ter bi obsegalo ves državni teritorij s ciljem: državna skupnost in narodna solidarnost v dobrem in zlu nad vsem.

Izvršilni odbor SDS smatra, da mora

biti usmerjena poglavitna skrb naroda rešitvi gospodarskih in socialnih nalog. Načelo SDS je, da je svrha gospodarstva socialna in da mora biti vrhovni princip vsega gospodarskega udejstvovanja korist narodne skupnosti in zadostitev najnujnejšim potrebam življenja vseh njenih članov. Posebno sedanjí čas velikih pretresov v gospodarski in politični organizaciji človeštva zahteva brezpogojno podreditev in službo vseh posameznih interesov in vsega gospodarskega udejstvovanja temu splošnemu interesu in potrebam narodne skupnosti.

To načelo mora priti do izraza v vseh državnih ukrepih na gospodarskem in socialnem področju. Ti ukrepi pa ne sme-

jo biti površno posnemanje tujih vzorcev in izvesti jih je treba do konca. Prva skrb mora veljati prehrani, popolnemu izkoriščanju vseh sredstev poljedelstva in industrije, javnim delom in pravilni in sistematski razdelitvi zaloga in dobrin.

Resolucija zaključuje: »Prvi pogoji vseh nadaljnjih gospodarskih in socialnih reform, ki morajo biti pravo uresničenje kmetijske demokracije in socialne pravice, so red in štednja, pobijanje korupcije in luksusa, špekulacije in izrabljanja, omejitve nepotrebne in nesorazmerne potrošnje, enakost v omejevanju in zajamčenju najnujnejših življenjskih potrebščin.

Selitev Besarabskih in bukovinskih Nemcev

Lanska Hitlerjeva napoved, da se bodo morali med tujimi narodi, proč od strnjene nemškega ozemlja naseljeni Nemci vrniti v Nemčijo, je bila doslej izvedena samo glede onih, ki so živeli ali še žive na področju Sovjetske zveze. Najprej je bila vrnitev določena za Nemce v Estoniji in Letoniji, od koder so se že vsi preselili, nato pa še v Litvi, od koder se vrnitev še ni zaključilo. Po okupaciji vzhodnega dela Poljske po sovjetski vojski so se morali izseliti tudi od tam in iz raznih drugih delov, sedaj pa prihajajo na vrsto še oni v severni Bukovini in Besarabiji.

Pogajanja med Nemčijo in Sovjetsko zvezo o preselitvi severnobukovinskih in besarabskih Nemcev v Nemčijo so se pričela takoj nato, ko sta ti dve deželi bili priključeni Sovjetski zvezi, definitivno pa so bila končana komaj 5. t. m. z obojestranskim podpisom zadnje pogodbe. Že prej je bil ustanovljen pod vodstvom višjega vodje SS Lorenza na Dunaju poseben preselitveni odbor, v katerem je zaposlenih okoli 800 ljudi, med njimi tudi 17 zdravnikov. Del osebja tega urada je odpotoval že pred dnevi v sovjetsko Bukovino in Besarabijo, drugi del je prevzel pomožno službo v Romuniji in Jugoslaviji, tretji pa bo deloval v Gradcu, odnosno v Beljaku na Koroskem. Preseljevanje se bo pričelo sredi tega meseca in mora biti po sovjetsko-nemškem sporazumu končano najkasneje do srede novembra.

Po nemških trditvah je živečo sedaj v sovjetski Besarabiji okoli 90.000 Nemcev, v Bukovini pa okoli 70.000. Skupno število vseh Nemcev bi torej znašalo v obeh omenjenih deželah okoli 160.000. Vendar nemške vesti sedaj ne govore o tako visokem številu onih, ki naj bi se preselili; te napovedujejo samo preselitev okoli 125.000 Nemcev. Verjetno je zato, da se ne glede na onih nekaj tisoč Nemcev, ki so v južni Bukovini še nadalje ostali v Romuniji, tudi vsi severnobukovinski in besarabski ne bodo vrnili v Nemčijo. Po pogodbi namreč ni mogoče prisiliti k vrnitvi tistih, ki hočejo tudi še nadalje ostati v dosedanjih krajih, odredi pa se morajo za bodočnost seveda vsem pravica narodnih manjšin in se vključiti popolnoma v večinsko narodno zajednico domačinskega prebivalstva, med katerim bodo živeli.

Onih okoli 125.000 severnobukovinskih in besarabskih Nemcev, ki so se odločili za preselitev v Nemčijo, od koder so nekoč prišli njihovi predniki, bo prepeljanih v Nemčijo čez Romunijo in Jugoslavijo, po poti, ki je dolga nad 2000 km, dasi bi sicer imeli mnogo bliže čez sovjetsko Galicijo na zahodno Poljsko, kjer bodo naseljeni. Njihovo prvo zbirališče bo Galac v Romuniji, od koder jih bodo prepeljevale ladje po Donavi deloma v Prahovo, deloma pa v Beograd, odnosno Zemun in Novi Sad. Od tam dalje bodo nadaljevali pot s posebnimi vlaki čez Jugoslavijo, deloma čez Ljubljano in Gorenjsko v Beljak, deloma pa čez Maribor in Gradec. V Prahovu, Beogradu in drugod, kjer bodo prestopali z ladij na vlake, se organizirajo zanje posebna taborišča, v Zagrebu pa bo še posebno oskrbovališče. Skrb za pomoč, prehrano itd. so prevzeli v

Jugoslaviji jugoslovanski Nemci, in sicer prostovoljno in brezplačno.

Po dosedanjih dispozicijah bo odpravljenih iz jugoslovanskih zbirališč vsak dan šest posebnih vlakov s preseljenci. Vseh teh šest vlakov bo potovalo skozi Zagreb, kjer bodo stali na postaji Sava. Tam bodo Nemci tudi pogoščeni po zagrebških in drugih Nemcih, kateri so že doslej zbrali v ta namen velike količine denarja, živil in raznih drugih potrebščin. Del teh vlakov bo nadaljeval iz Zagreba pot čez Maribor v Gradec, kjer bodo prvič na nemških tleh sprejeti, drugi pa, kakor že omenjeno, čez Ljubljano v Beljak. Tako bomo imeli v prihodnjih tednih tudi v Mariboru vsak dan priliko videti vlake z nemškimi izseljenci iz Besarabije in severne Bukovine.

V kakšnem stadiju je vprašanje vrnitve drugih Nemcev v Nemčijo, zlasti iz Romunije in od drugod z evropskega jugovzhoda, trenutno ni znano. Svoječasno je bilo v Nemčiji napovedano, da se bodo morali vrniti v Nemčijo vsi oni Nemci, ki so v tujini obkroženi sredi tujeja življa in njihova bodočnost ni dovolj zagotovljena, vendar je ta definicija dokaj elastična, mimo tega je pa bilo preseljevanje samo odgodeno za čas po sedanji vojni. V kakšnem obsegu in kdaj se bo to izvršilo, bomo torej izvedeli šele v bodočnosti.

Ali grozi Evropi lakota?

Zagreški »Jutarnji list« prinaša daljši članek svojega curiškega dopisnika g. M. Rajkovića, napisanega na podlagi švicarskih dognanj o konjunkturi v vseh panogah gospodarstva. Iz članka navajamo nekaj odstavkov: »Najteže je prizadeta seveda Evropa sama, odnosno evropski kontinent. Vse kontinentalne države občutijo breme težavnih gospodarskih razmer, ki jih je povzročila vojna. Sorazmerno še najugodnejše so razmere v pretežno poljedelskih pokrajinah, t. j. v jugovzhodnih evropskih državah. Toda tudi v teh poljedelskih državah, imenovanih »žitnica Evrope«, postajajo glede prehrane razmere vedno težje. Mnogi izvozniki žita v teh državah začenejo misliti že na uvoz iz Ukrajine ali Južne Amerike.«

Rajković nato navaja dejstvo, da je bila Evropa že prej odvisna od uvoza žita, mesa, riža in sladkorja iz Srednje ali Južne Amerike. Ta uvoz je bil izenačen z izvozom evropskih industrijskih izdelkov. Sedaj je vse izpremenjeno. V zasedenih državah gospodarstvo počiva. Poleg tega so začasno tudi izključene iz svetovnega gospodarstva. Z vstopom Italije v vojno so ostale evropske države, posebno pa jugovzhodne, odrezane od prekomorskih držav in je tako praktično kontinentalna Evropa odtrgana od ostalih področij svetovnega gospodarstva. Danes je v Evropi pod orožjem še vedno 30 milijonov ljudi. Pričujejo pa se jim delavci panog, ki so v zvezi z vojsko (vojna industrija, promet, nega bolnikov in ranjenih itd.), skupno 50 mi-

Hrvatsko-nemško gospodarsko sodelovanje

Iz Nemčije se je vrnil ravnatelj Gospodarske sloge prof. Ljudevit Tomašić. Na povabilo nemških krogov je obiskal leipziški velesejem, München, Berlin, Prago in Dunaj. Mimogrede je pogledal na bratislavski velesejem. Z njim je bil tudi dr. Jančiković. Prof. Tomašić je po vrnitvi izjavil, da sta se v Nemčiji pogovarjala o vseh aktualnih vprašanjih nemško-hrvatskega gospodarskega sodelovanja. Hrvatska je že od nekdaj na poti k takemu sodelovanju in je bila zato izmenjava med obema vedno precejšnja. 60% vsega uvoza prihaja iz Nemčije, a uvoz predstavlja 50% hrvatskega izvoza. Prizadevanja obeh hrvatskih gospodarstvenikov so se tikala sklenitve daljših rokov v medsebojnem trgovskem sodelovanju, ker je to v interesu kmečke produkcije. V ta namen izdelujejo že večji načrt o nadaljnjem nemško-hrvatskem sodelovanju.

Prof. Tomašić je nato govoril še o redu in disciplini, ki vlada v Nemčiji ter o velikem obisku nemških velesejmov. Vse nemško gospodarstvo je usmerjeno na vojno. Tvornice delajo s polno paro, posebno pa metalurške, steklarske, porcelanske in kemične. Velika naročila porcelana je sklenila Sovj. Rusija. Nemčija je potrebovala delovnih sil že pred vojno, sedaj jih pa še mnogo bolj. Zato bo vprašanje zaposlitve hrvatskih delavcev predmet razgovora hanske uprave in nemških predstavnikov.

PREHRANA PREBIVALSTVA — DRŽAVNO IN NARODNO VPRAŠANJE

Prehrana prebivalstva je postala v zadnjem času vprašanje prve vrste. Ni več vprašanje konsumentov, producentov in spekulantov, temveč narodno vprašanje. V normalnem času in pri današnjih zalogah se to vprašanje niti ne bi postavljalo. Najžalostnejše je, da je to vprašanje kot problem trenutno moralno vprašanje — morala onih, ki želijo zaslužiti na račun širokih slojev konsumentov. Ljudstvo trpi pomanjkanje življenjskih potrebščin. Pričakuje energičnih ukrepov in podpore merodajnih oblasti.

(»Politika«)

„Železni general“-diktator nove Romunije

Iz usodnih dogajanj, ki so preoblikovala v zadnjih dnevih romunsko državno življenje, je izšel kot najvidnejši reprezentant nove smeri general Antonescu. Prejel je obsežna pooblastila že v zadnjih dnevih kraljevanja Karola II. Zdi se, da se danes meri lahko z njim samo še ena politična osebnost, ki pa je ravno tako odločna za novo smer vsega romunskega javnega življenja. Ta osebnost je Horio Sima, voditelj »Železne garde«, danes odločujoče romunske politične organizacije.

General Antonescu ima za seboj že pestro vojaško in politično kariero, ki ima mnogo značilnosti, odražajočih razvoj romunske države v novejši dobi. An-

tonescu je izvedel že nekaj nalog, katerih važnost daje slutiti, da je moral imeti sloves zaupanja vrednega in energičnega moža. Leta 1907 je dobil kot kapetan nalog, da za časa kmečkih nemirov zaščiti vrsto bojarskih veleposestev in dvorcev. Za časa svetovne vojne je imel važno nalogo v generalnem štabu. Leta 1933 je moral odstopiti kot načelnik generalnega štaba, ker ni hotel poslušati navodila onih skupin, ki so mu sicer tudi pozneje postavljale ovire, toda katerih odpor je bil pred dnevi zlomljen. Za njegovo politično gledanje je značilno sodelovanje v Gogovi vladi, kjer je imel resor vojnega ministra. Ravno tako je bil v ozkih stikih z ubitim voditeljem Železne garde

Corneljem Codreanom. Zanj se je zavzemal celo na njegovem procesu, kjer je pričal njemu v prilog. Seveda je s takim svojim zadržanjem bil odslovljen kot minister vojske. Postal pa je komandant armije v Kišinjevu na tedanji sovjetski meji. Po uboju Codreana je odrekel sodelovanje pri ukrepih proti legionarjem. Imel pa je stalno zaupanje vojske in generalitete. Dva meseca pred svojim prihodom na oblast je bil interniran v Bistrici, kar pa je na drugi strani njegov položaj še bolj utrdilo.

Antonescu je potomec stare vojaške družine. Njegovi privrženci so mu nadeli priimek »Železni general« radi njegovega strogega in zapetega držanja.

Maribor

Kavarna „Astoria“ opolnoči menjala lastnika

Vsa zavedna slovenska javnost je toplo pozdravila vest, da je kavarno »Astoria« na sodni dražbi zdrazil zagrebški hotelir g. Josip Petan, ki je tudi v Mariboru znan kot podjeten gostinski strokovnjak. Včeraj je novi lastnik, ki je »Astoria« kupil za 2.800.000 din, zadostil vsem predpisanim obveznostim. Nakar ga je sodnik uvedel v novo lastništvo. G. Petan jet očno opolnoči, ko je promet v kavarni prenehal, prevzel kavarno »Astoria«.

Našemu poročevalcu, ki je bil pri tem pravnem aktu navzoč, je novi lastnik kavarne izjavil, da se bo z današnjim dnem »Astoria« za nekaj dni zaprla. — Kavarniške prostore bodo renovirali, kolikor bo dopuščal kratko odmerjeni čas. Ker gostje ne morejo pogrešati te priljubljene kavarne. Ko bodo prostore nekoliko preuredili in preplekali, bo g. Petan otvoril kavarno. Otvoritev »Astorie« bo predvidoma že za ponedeljek. Vodstvo

kavarne bo v rokah gospe Petanove ali njegovega sina, kasneje se bo pa najbrže tudi g. Petan naselil med nami. Na pomlad bo »Astoria« popolnoma preuredil in napravil iz nje res elitni lokal. Ko ga je naš poročevalec vprašal, kakšne načrte ima, je med skrivnostnim smehom dejal, da bo skušal dati Mariboru novo gostinjsko podjetje, ki bo našemu mestu v ponos.

Soli bo dovolj in ne bo dražja

AVGUSTA SO V MARIBORU IN OKOLICI PRODALI 203.350 KILOGRAMOV SOLI, LANI PA V ISTEM MESECU SAMO OKOLI 108.000 KILOGRAMOV — NE-UMESTEN NAVAL KUPCEV NA SOL

Zadnje dni se opaža, da ljudje vse, preveč kupujejo sol in si ustvarjajo rezerve, kar je popolnoma odveč. Zato so nastale govorice, da bo soli zmanjkalo in da se bo podražila. Z verodostojne strani nam poročajo, da so takšne govorice popolnoma brez vsake podlage in da o pomanjkanju soli ter o podražitvi sploh ni in tudi ne bo govora. Do pomanjkanja soli v Mariboru pa je prišlo samo zaradi tega, ker so zasebniki kupovali cele vreče

in še celo po več vreč soli iz strahu, da je bo zmanjkalo. Tako so avgusta v Mariboru in okolici prodali 203.350 kg soli, medtem ko je bila normalna prodaja soli v istem mesecu v prejšnjih letih samo okoli 108.000 kg. Že prve dni septembra je bilo v prodaji okoli 150.000 kg soli za mesto in okolico; seveda ta sol še ni prodana, ker je prodaja nekoliko omejena.

45 letnica mature pri mariborskem škofu

Mariborski škof dr. Tomažič je povabil v škofijski dvorec svoje sošolce, s katerimi je pred 45 leti maturiral na ljubljanski gimnaziji. K proslavi je prišlo od 36 še živečih gospodov 22 nekdanjih sošolcev, katere je škof dr. Tomažič bogato pogostil. Gostje so si ogledali mestne zanimivosti in lepo mariborsko okolico. Proslave so se udeležili naslednji gospodje: dr. Breclj Anton, zdravnik v Ljubljani; Budan Lambert, postajenačelnik v pok. na Jesenicah; dr. Demšar Jernej, primarij v Ljubljani; dr. Goršič Fran, generalni inspektor ministrstva notranjih del v Beogradu; Grasselli Leon, banski svetnik v pok. v Ljubljani; Jerič Alojzij, župnik v Preloki pri Vinici; Juvančič Fr., profesor mornariške akademije v pok. v Zagrebu; msgr. Koritnik Anton, gimn.

ravnatelj v pok. v St. Vidu pri Ljubljani; dr. Lapajne Živko, sanitetni svetnik v Ljubljani; Logar Henrik, nadupravitelj zavoda za umobolne v pok. v Ljubljani; dr. Mayer Ernest, načelnik banske uprave v p. v Ljubljani; Mihelič Ovidon, starišna okrajnega sodišča v pok. v Mariboru; Pengov Fran, gimnazijski profesor v St. Vidu nad Ljubljano; dr. Skaberne Fran, odvetnik v Ljubljani; Smrekar Janez, vseučiliški kvestor v p. v Ljubljani; Steim Karlo, inspektor drž. železnice v p. v Ljubljani; dr. Tičar Josip, zdravnik v Ljubljani; dr. Vončina Fran, načelnik banske uprave v p. v Ljubljani; Završan Janez, magistratni svetnik v p. v Ljubljani; Zemlja Fran, inspektor drž. železnice v p. v Ljubljani; Žust Jakob, župnik v Cerkalah pri Krškem.

Teden Rdečega križa v Mariboru

Letošnji teden Rdečega križa bo v času od 15. do vstetega 21. t. m. Predvidene so razne proslave v šolah, svečani sestanki in obhodi ter nabiralne akcije, zbiranje potrebnih sredstev za nabavo

najnujnejše opreme in zdravil za prvo pomoč v primeru nesreče, vojne itd. Zato apeliramo na najširše kroge prebivalstva, da čim izdatneje podpro človekoljubna stremjenja RK.

Sokolski poziv trgovsko-obrtniškemu naraščaju

Sokolsko društvo Maribor-matica želi na novo oživiti delovanje obrtniško-trgovskega naraščaja. Ustanovilo bo moški in ženski oddelki za telovadce v starosti od 14 do 18 let.

Bolj kakor ostala mestna mladina je ravno trgovska in obrtniška mladina potrebna organizacije, ki ji nudi posebno v sedanjih težkih časih možnost pravilne telesne in duševne vzgoje. Sokolska vzgoja nudi v polni meri vse te možnosti, ona se je prilagodila potrebam današnjega časa, sokolska vzgoja je telesna, duševna, narodna in demokratična, občevarje med Sokoli je bratsko. V naših telovadnicah in na našem letnem telovadnišču bo obrtniško-trgovski naraščaj po napornem delu v zdravem telesnem gibanju našel potrebno razvedrilo in si krepil telo. Na naših predavanjih in tečajih se mu nudi možnost širše izobrazbe in večjega kulturnega obzora.

Gotovo je tudi v interesu trgovcev-obrtnikov, da so nastavljeni telesno krepki in utrjeni ter da je njihova izobrazba usmerjena v pravilnem pravcu narodne vzgoje. Zdrav, discipliniran in izobražen nastavljenec bo podjetju mnogo koristil. Zdravo sokolsko razvedrilo in izobrazba bodo nastavljenca napotili na pravo pot. Zato prosimo, da nastavljenec, posebno vajenec, priporoča pristop k obrtniško-trgovskemu sokolskemu naraščaju. Redne telovadne ure se bodo vršile izven običajnega delovnega časa.

Za ženski obrtniško-trgovski naraščaj so telovadne ure vsak ponedeljek in četrtek ob 20. v Cankarjevi šoli, počenši s ponedeljkom, 16. t. m.

Za moški obrtniško-trgovski naraščaj so telovadne ure vsak ponedeljek in četrtek ob 20. v klasični gimnaziji, počenši s ponedeljkom, 16. t. m. — Zdravo!

Uprava in načelstvo
Sokolskega društva Maribor-matica.

Kultura

Karikature Remigija Bratuža

Karikatura je posebna zvrst likovne umetnosti, ki zavzema v njej podobno mesto, kakor humoreska v literaturi, komika v gledališču in glasbi itd. Njen namen je prikazati predmet risanja ali slikanja, v prvi vrsti človeka, s pretiravanjem onih potez, ki so zanj najbolj značilne, vendar tako, da se splošna karakteristika ne izgubi in portretiranca na karikaturi kljub temu lahko spoznamo. Vrednost karikature presojamo zato prav po tem, kako se je karikaturistu posrečilo: 1. pretirati posebne značilnosti in 2. ohraniti podobnost. V okviru teh dveh postulatov raste vrednost karikature sorazmerno z njenim oddaljevanjem od portreta. Portret sam, pa če ima tudi kake manjše poudarke ali je postavljen z veliko glavo na majhno telo, sam po sebi še ni karikatura.

Karikatura je že stara zvrst likovne umetnosti in jo goje zlasti ponekod v tujini z veliko vnemo in razumevanjem. Pri nas Slovincih je bila vedno in je še zapostavljena. Naši slikarji ji ne posvečajo posebne pozornosti in na prste bi lahko našteali vse, ki so se kdaj z njo ukvarjali

in dosegli uspehe. V tem oziru se kaže pri nas Slovincih tudi v likovni umetnosti ista značilnost kakor v literaturi in povsod drugod: pomanjkanje smisla in talenta za humor ob včasih celo pretiranim nagibanju v tragiko. Ni zato morda golo naključje, da so nam dali doslej skoraj najbolj posrečene karikature — z malimi izjemami — avtodidakti. Akademsko naobraženi slikarji se za karikature navadno sploh ne menijo.

Med take talentirane avtodidakte spada nedvomno tudi g. Remigij Bratuž, ki nas je presenetil te dni v Beli dvorani Sokolskega doma na Aleksandrovi cesti s svojo obsežno razstavo karikatur znanih in manj znanih Mariborčanov ter Mariborčank, med katerimi je samo nekaj drugih osebnosti, kakor n. pr. ministrski predsednik Cvetkovič, ministrski podpredsednik dr. Maček itd. V celoti je razstavljenih 125 karikatur enakega formata, ki so vse kolorirane. Da med tako množico ne morejo biti vse na enaki višini, je pač razumljivo, toda tudi kot celota je ta razstava visoko nad onimi, kar smo jih doslej videli pri nas in celo marsikje

in Sahovski klub Vidmar. Danes zvečer ob 20. važen članski sestanek v klubskem lokalu.

m K večeršnjemu poročilu o hudo-mušnosti tiskarskega škrata, ki nam je zamenjal restavracijo na mariborskem otoku s hotelom »Mariborski dvor«, dodajemo, da je bila z večeršnjim duem zaključena restavracija na mariborskem otoku, dočim ugledni hotel »Mariborski dvor« nudi vsem Mariborčanom ter vsakemu zunanjemu gostu odlično postrežbo s pižama in jedajo.

m Stalne tatvine poljskih pridelkov. Z naraščajočo draginjo in vedno večjo brezposelnostjo trpijo tudi kmetje in mali posestniki v Studencih in okolici zaradi neprestanih tatvin poljskih pridelkov in zelenjav. Ne mine skoraj dan, da ne bi prišla na orožniško postajo kakšna prijava tatvine.

m Rok za sprejem abiturientov v V. razred državne učiteljske šole v Mariboru je podaljšan do 20. t. m.

* Christofov učni zavod, Ljubljana, Domobranska c. 15. Vpisovanje za Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti se vrši dnevno. Pouk prične dne 16. t. m. Največji in najmodernejši trgovski učni zavod te vrste. Zahtevajte prospekt.

optični predmeti?..

dipl. optik

peteln

* Redno vpisovanje v vse tečaje in predmete Dopsne trgovske šole v Ljubljani, Kongresni trg 16/II., se je pričelo. Prireja posebno Dvoletno trgovsko šolo, razne druge tečaje, uči pa tudi poedine trgovske predmete (stenografijo, knjigovodstvo itd.) ter tuje jezike (italijansko, nemščino itd.). Pouk se vrši z dopisovanjem. Vpiše se lahko vsakdo. Za časa rednega vpisa posebni popusti. Vsa pojasnila pri vodstvu šole brezplačno.

Radio

KAJ VAM PRIPOROCAMO ZA JUTRI?

Ljubljana: 12 napevi iz operet, 13.02 koncert RO, 20 deset minut zabave, 20.30 kvintet kamniških fantov, 21.15 reproduciran koncert, 22.15 za odhiti igra RO. — Beograd: 12.40 zabavni koncert, 17.50 koncert na pihala, 19.40 tamburaški orkester, 20 ura humorja, 21 ruske romane, 21.30 koncert balalajk, 22.30 plesna glasba. — Budimpešta: 13.30 lahka glasba, 18.25 ciganska glasba, 19.50 salonski orkester, 22.10 ciganska glasba, 23.25 plesna glasba. — Sofija: 17.30 zabavna glasba, 20 koncert slavnih skladateljev, 21.30 lahka glasba, 22.05 plesna glasba. — Rim: 19.45 zabavna glasba, 21 simf. koncert, 23.15 plesna glasba. — Sottens: 21.45 portugalske pesmi, 22.05 lahka glasba. — Praha: 16 zabavna glasba, 21 Beethovnova dela, 23 koncert češke glasbe. — Brno: 19.45 Čajkovskega »Ladudje jezero«. — Bratislava: 17 lahka glasba, 19.40 plesna glasba, 21 koncert, 22.15 plesna glasba.

Vesti: Ljubljana: 7.05, 12.30, 14., 19., 22. Beograd: 6.45, 13.30, 14.40, 19.10, 21.40, 22.40.

Kino

* Grajski kino. Danes prekrasna orientalska opereta »Gül Baba«. Izbrane haremske lepote, orientalski plesi na vrta Gül Babe.

* Union kino. Do vključno četrtka »Roka iz Rio Grande«, senzacionalna kovbojska pustolovščina iz daljnega Zapada. Kot dodatke dve zabavni Miki miški.

* Esplanade kino. Do vključno četrtka reportaža sedanje vojne 1939/40 »Od Danziga do Pariza«.

drugod.

O ogromni večini razstavljenih del lahko trdimo, da so v resnici karikature po vseh zakonih te slikarske zvrsti, kajti le malo je med njimi takih, ki bi bile bliže portretu kakor karikaturi. Med resničnimi karikaturami pa jih je zopet nekaj, ki segajo nad povprečnost in dosegajo že umetniško vrednost. Težko bi bilo našteati vse, ki so v vsakem oziru posrečene, vendar zaslužijo nekatere vsaj kot primer res dobre karikature, da jih posebej omenimo, tako n. pr. karikature gg. dr. Rodmana, Vladimirja Skrbinška, prof. Tarasa Poljanca, dr. Klasince, dr. Vauhnik, L. Herzoga, Bojana Ribnikarja, prof. Sile, dr. Mačka, stražnika na glavnem mostu itd. Naštel sem le nekaj najznačilnejših, a tudi vrsta drugih ne zaostaja za njimi.

G. Remigij Bratuž se nam je s tem predstavil kot karikaturist izrednih sposobnosti in kvalitete in prepričani smo, da bo z nadaljnjim studijem in delom dosegel v bodočnosti še večje uspehe ter nam ustvaril karikature trajne vrednosti. Kakšno izredno zanimanje je vzbudila njegova razstava že takoj spočetka, dokazuje dovolj rekorden obisk, kakršnega v Mariboru še ni bila deležna nobena druga dosedanja razstava. Odprta je vsak dan od 9. do 19. ure.

r.

Zanimivosti

Kako je Cezar zasedel britanski otok

Sedanja vojna je rodila že nešteto najrazličnejših razmišljanj o obrambnih možnostih Anglije. Te razprave so podarjale predvsem njen izoliran položaj na otoku. Poglavitno vprašanje je zato, ali mora imeti zavojevalec Anglije premoč tudi na morju z nadmočnim ladjevjem, ali pa se da to nadomestiti z nadmočjo v drugih panogah vojne tehnike, kombiniranih sicer slabejšim brodom. Morebiti ni več daleč čas, ko bodo ta vprašanja razjasnjena v praksi. Vendar pa je prav zategadelj izredno zanimivo poseči daleč nazaj v zgodovino in si predočiti, kako je izgledalo zavojevanje Britanije za časa velikega rimskega vojskovodje Julija Cezarja. O tem je poročal Cezar sam v svojem delu o galski vojni. Pred kratkim pa je izšlo v Italiji tudi zanimivo delo, ki obširno opisuje obe Cezarjevi ekspediciji na britanski otok v 1. 55 in 54 pr. n. št. Pisec dela je Gino Sottociese.

Pisec trdi, da Cezarjeva prva ekspedicija 1. 55. ni bila organizirana z namenom osvojitve Britanije. Imela pa je svoj poseben pomen radi Galije. Cezar je namreč opazil, da so dobivali Galci v svojem odporu Rimljanom stalno veliko podporo od Britancev. Preko Kanala se je vršilo tudi močno razvito trgovanje. Cezar ni vedel mnogo o prilikah na otoku. Skušal je dobiti nekaj informacij od trgovcev na Kanalu, ki so pa vedeli prav malo o prilikah na otoku, še tega ne, kje bi lahko ladje ugodno pristale. Kljub temu se je Cezar odločil za napad.

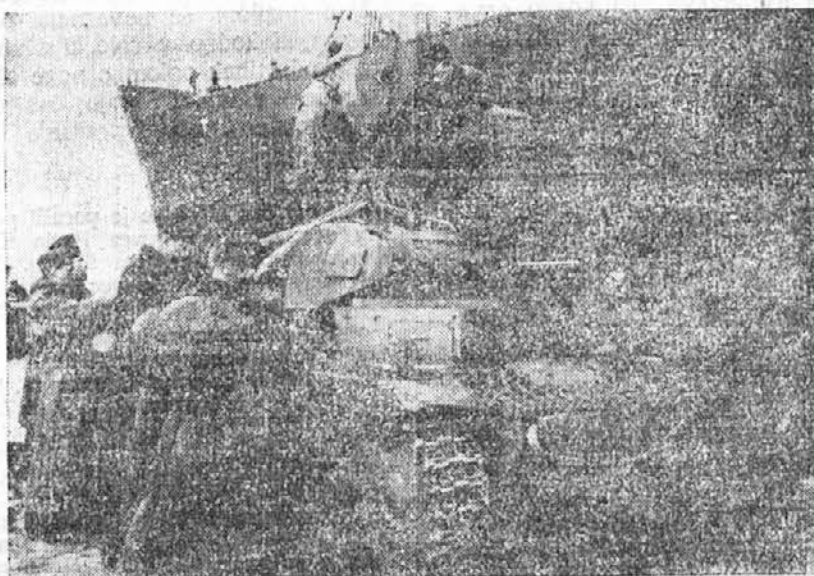
Cezarjeva ekspedicijska vojska je štela 10.200 mož in 80 ladij. Vkrcali so se na mestu, kjer je danes francosko pristanišče Boulogne. Tu so rekvirirali tudi kakih 18 tovornih ladij, na katerih se je prepeljalo preko kanala 500 konjenikov. Odrinili so opolnoči in pripluli do britanske obale ob zori. Hoteli so pristati v zalivu, kjer je danes angleško pristanišče Dover. Tu jih je pa že pričakovala množica oboroženih Britancev. Bili so sicer — pravi Cezar — podobni Galcem, toda bili so odeli v kože ali goli in pobarvani z modro barvo, s katero so si vteovarjali v kožo razne risbe in znake. Cezar pravi tudi, da so brili brke in si strigli lase. Žene so jim bile skupne, sad ljubezenskih odnosov pa je pripadal prvemu, ki je stopil z ženo v razmerje. Gosi, zajcev, kokoši niso jedli. Gojili so jih le radi zabave.

Cezar ni hotel takoj izpostavljati svoje vojske dežju britanskih puščic in kamenja. Počakal je do popoldneva. Medtem je hotel najti za pristanek primerno nizko obalo. Toda povsod so Rimljani naleteli na britanske oborožence. Velike rimske ladje se niso mogle zasidrati tik pri obali, zato so morali vojaki pri izkrcavanju bresti po morju in to v težkih bojnih oklepkih. In pri tem so srečavali povsod gole in spretno britanske vojske, ki so poznali vsak najmanjši kotiček bojišča, bili dobri plavalci in jahači. Rimski napadalci so se

znašli v precejšnjih škripcih. Začel jih je zapuščati tudi pogum in vera v uspeh. Cezar je skušal rešiti situacijo z vojno zvijačo. Zapovedal je ladjam, ki so lahko plule tudi po plitvem, naj se oddaljijo in pristanejo tik obale tako, da bodo prišle nasprotniku v hrbet in ga od tu napadejo s puščicami in katapulti. Toda tudi tako je Rimljane čakala še krvava bitka. Vendar so dospeli na obalo in končno tudi uspeli. Britanci so jim prizadejali na kopnem še mnogo presenečenj. Ko je ekspedicijska vojska začela zbirati na otoku žito, so Britanci napadli neko legijo in jo obkolili. Pri tem so uporabili zanimivo orožje, ki nas spominja tudi na vloga današnjih tankov. To je bil lahek voz na

dveh kolesih. Njegova naloga je bila znesti zmedo in razbiti nasprotnikove vrste. Tako zmedo je potem vozač izrazil. Skočil je z voza in začel klanje v samih nasprotnikovih vrstah. Posebni zbiralci voz so potem iz njih sestavljali zaklone za bojovnike. Torej so imeli tudi nalogo današnjih rovov. Ogroženo legijo je končno rešil Cezar s tem, da je prihitel na pomoč še z ostalo armado. Prisilil je Britance, da so sklenili mir. Po nekaj dneh pa je zapustil otok.

Vrnil se je pa že drugo leto. Sedaj je že poznal dobra prilika na otoku, poznal britansko vojno moč in orožje. In tega leta si je popolnoma podvrget Britance in tudi otok vključil rimskemu imperiju.

Nakladanje oklopnih motorjev na ladje, pri čemer vzajemno sodeluje vojaštvo in pristaniško delavstvo

Rekorder med dobrimi želodci

Senzacijo v senzacij polni Ameriki je dosegel črnc John Horton. Njegov redni obed je predstavljal količino, ki si jih navadni jedci precej težko predstavljamo in spada nekako že v svet fantazije. Črnc je postal pravzaprav poklicni jedec. To je bil zanj tudi edini izhod, kdo bi mu pa za delo njegovih rok v današnjih časih plačal tolikšno mezdo, ki bi zadostovala njegovemu, že skoraj dobesedno nasitnemu žrelu. Potoval je iz kraja v kraj, izžival stave in tekme v požrtiji in seveda izšel vedno kot zmagovalc. Njegova požrtijska sposobnost je prekašala vsa pričakovanja. Vedno je našel ljudi, katerih radovednost mu je omogočala stavo. Vmes so bili tudi taki, ki so mu iz zabave plačevali njegove ogromne obede. Tako je le nekako našel tudi svoj želodec.

Kako je izgledal jedilni list nenasitnega črnca? Njegove tekme so imele tudi svojo posebno določeno disciplino, od katere ni odstopil. Za predjed je pojedel deset li-

mon in to z lupino vred. Trdil je, da taka predjed izredno pospešuje prebavo. Šele nato je sledil obed sam. Prišel ga je z desetimi skledami najrazličnejšega mesa. Temu je sledilo deset tucatov jajc. Seveda ni pozabil vse te ogromne količine hrane tudi primerno zaliti. V ta namen je izpraznil 48 steklenic sode. Končno se je osvežil še s 40 melonami in skrinjo jabolk. Po opravljenem delu je navadno položil roko na dolarje, ki so ležali na mizi deponirani v smislu dogovorov pri vsaki stavi. Bili so slučajni, da je z enim samim obedom tudi zaslužil na tisoče dolarjev.

No, njegova smrt ni nastala radi njegovih jedilnih podvigov. Umril je na posledicah čisto navadne avtomobilske nesreče, ki ni imela s prebavo nobene zveze. Pa mogoče edini izhod za njega. Bog ve kako bi se mu lahko še godilo v bližajočih se časih. Ali si lahko predstavljate njegov želodec pod režimom kart za živila?

Tisoč dolarjev za nekaj besed

»Slogan« je ameriška beseda in se ne da doslovno prevesti, kakor tudi ne moremo v naše razmere prenesti okolja, ki jo je ustvarilo. Pomeni pa kratke reklamne stavke, včasih samo par besedi, ali kratko geslo. Za take reklamne stavke plačujejo včasih deset tisoče dolarjev. Sestavljanje »sloganov« je v Ameriki poklic, ki je za nekatere sestavljalce donosnejši kot pa pisanje znanstvenih del, filmskih in revijskih tekstov. Bilo je že več slučajev ko so tak »slogan« plačali tudi do 100.000 dolarjev.

In odjemalci? To so koncerni, tvorničarji in celo država, občine in društva. Tak »slogan« električnega društva v New Yorku se glasi kaj enostavno: »Elektrika daje največjo korist za najmanjši denar«. Temu geslu sledi nato popisovanje, kake ugodnosti nudi elektrika odjemalcem.

Zlahtni kamen, pa čeprav se nahaja na smetišču, ne izgubi svoje cene. Prah se dvigne do neba, toda ničesar ne velja. — (Orientalški rek)

Ogledi po nekaterih slovanskih prestolnicah

Moskva šteje 4.137.000 duš in je največje znanstveno in kulturno središče sovjetske Rusije. Povezana je s kanali s štirimi morji. V zadnjem času je bilo sezidanih 350 novih solskih zgradb. V 175 znanstvenih zavodih je zaposlenih 9000 učenjakov.

Varšava je prestolnica drugega največjega slovanskega naroda. Stela je pred zasidbo 1.225.000 prebivalcev ter je spadal med najlepša in največja mesta Evrope. Strahovito bombardiranje Varšave, v kateri se je zakopala poljska vojska, je pustilo hude posledice. Mesto je bilo skoraj polovico radejano. Junaška obramba

Varšave, ki zdaj počasi vstaja iz razvalin, je prešla v zgodovino.

Praga zavzema za Moskvo in Varšavo tretje mesto med slovanskimi prestolnicami. Dosega bo skoro milijon duš. V zgodovini razvoja slovanske misli pripada Pragi zelo častno mesto. Od prebujenja slovanske misli in prvega slovanskega kongresa 1848 do lanske jeseni je bila Praga središče splošne slovanske znanstvene in kulturne dejavnosti.

Beograd, prestolnica Jugoslavije, se je naglo dvignila iz razvalin. Med svetovno vojno je bilo mesto porušeno ter je šlo komaj 23.000 prebivalcev. V zadnjih 20. letih se je dvignilo z ameriško naglico

Brke za ročno vezilo

Ko se je v Strasbourgu leta 1768 rodil kralj Ludvik I. Bavarski, so si izmislili stari grenadirji posebno vazalsko darilo. Vsi so si odrezali brke, s katerimi so napolnili blazinico in jo poklonili novorojenčku. Majhna glavica je tudi spala na tej blazini, ni pa znano, če so bile zaradi tega tudi njegove prve sanje vojaške.

Promet skozi Sueški kanal

Po statističnih podatkih egiptске carinske uprave je plulo prvih sedem mesecev letos skozi Sueški kanal 640 parnikov s skupno tonažo 2.149.000 ton. V istem razdobju preteklega leta pa je potovalo skozi ta kanal 1310 parnikov s skupno tonažo 6.645.000 ton.

Pogonsko gorivo iz soje

Iz »soje« ali »kitajskega graha«, rastline z zrnatim plodom, zelo bogatim na dušičnih in mastnih spojinah, izdekuje Japonci množično proizvodnjo za industrijske potrebe.

Zetev te oljinate rastline je zelo obilna, olje, ki ga daje, se je pa izkazalo kot izvrstno gorivo za Dieslove motorje.

Francozi so na tem področju napravili že več poskusov in so ugotovili, da Dieslovim motorjem olje »soje« odlično prija.

KJE JE NAJVEČJA GLOBINA ATLANTIKA?

Ameriška oklopna ladja »Milwaukee« je na svojem znanstvenem potovanju odkrila s pomočjo akustičnih aparatov 60 milj severno od Cabo Engana (Haiti) proti Puerto Ricu globino oceana 8.742 metrov. Na tem mestu je Atlantik najgloblji.

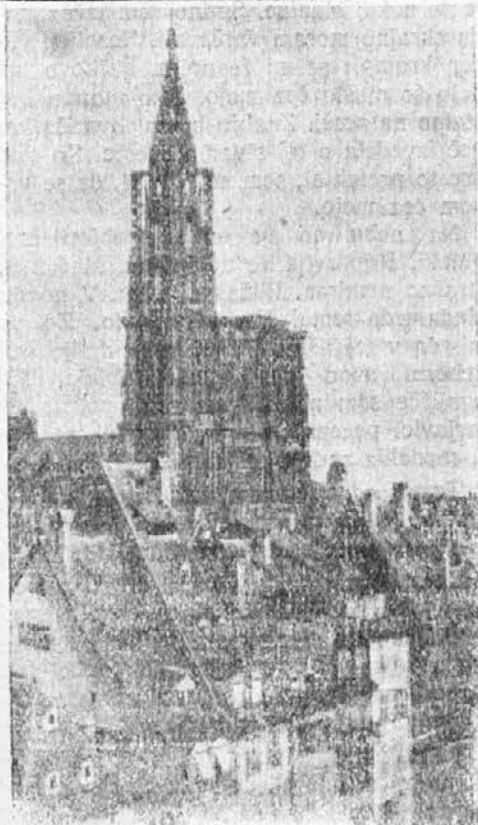
MOLEKULE JE FOTOGRAFIRAL

Nemec Manfred von Ardenne je s pomočjo preciznega elektronskega mikroskopa prvič fotografiral molekule. Na fotografiji, ki je 75.000 krat povečana, se jasno vidijo drobne, skoraj okrogle celice.

Pisalni stroj za note. Letos bodo na velesojnih v Pragi, Bratislavi in na Dunaju razstavili tudi stroje, ki se skoraj nič ne razlikujejo od navadnih pisalnih strojev, pa pišejo ne samo note za vse mogoče instrumente in ključe, temveč pod njimi tudi tekst. Uporaba takih strojev bo pač dobro došla glasbenikom.

Čirkuški ravnatelj: »Nesrečnica! To je že tretjič, ko sem te zalotil z levom, ki nosi spodnje hlače!«

Strasbourg: pogled na stolnico

Novice

Spoštujmo in ljubimo, kar je naše

»Naša škrinja«, kulturno narodno-obrambno društvo v Ljubljani, ki deluje za ohranitev našega naroda vrednot in naše zemlje lepote, je razstavilo na letošnjem ljubljanskem velesejmu domačo, kmetijsko poletno hišico, ki je vzbujala splošno pozornost obiskovalcev. Saj so naše preproste, tihe vaške hišice, skromna bivališča kmetovalcev, kakor zrastle iz tal ob poteh ali sredi polj, se harmonično skladajo z naravo in nam nudijo užitek svojevrstne lepote. Toda žal tudi nekatere vaške hišice ne kažejo več onega odkritega zdravega lica; nade bi izgledale bolj mestno, kar pa pokvari harmonijo celih pokrajin. Zadnji čas je bil, da je nastopila zdrava reakcija.

Razstavljena hišica ima namen propagirati naš izvirni domači slog in našim ljudem nuditi možnost nabave prijetnega malega lesenega domovanja. Hišica je vzeta iz Polhograjskih dolomitov, nje motivi so iz raznih dob blizu 300 let nazaj. Zgrajena je vsestransko krajevno

stilno, vendar pa prilagoden današnjim zahtevam.

Krita je s slamo. Raz oken se bohotno širi nageljček in rožmarin, v opomin našim fantom in dekletom, da je treba ljubiti in spoštovati, kar je naše, da je treba dvigniti našo narodno samozavest, našo slovensko značilnost ter našo narodno domačo obrt, saj iz celotne notranje opreme diha slovenska duša ter je izdelana od domačih obrtnikov.

Kakor v morečih sanjah blodi človek po mestnih ulicah, neusmiljena enoličnost ga duši in vzbuja pomilovanje do trpečih ljudi, ki se morajo po truda polnem delu vračati med zidove neusmiljeno neokusnih, brezizraznih hiš. Prav je rekla obiskovalka svojemu spremljevalcu: V tej hišici se pač človek oddahne, pokramlja s prijatelji, čita, razmišlja in živi...

Josipina Cerinšek.

Zadeva lesenega mostu v Litiji

Mnogo se je že pisalo o starem, lesenem litijem mostu, ki pa le še mikdar ni bil v tako mizernem stanju, kot letos, ko radi ogromnega prometa s težkimi tovornimi avtomobili, ki vozijo drva na postajo, še posebno trpi. Nosilni trami so tako slabi, da je ves most zvihan in na nekaterih krajih se nosilna konstrukcija, ki obenem služi za ograjo, nevarno nagiba, da se je bati, da se most lepega

dne na tistem kraju podre. Skrajno slabi so tudi prečni trami, ki se ob vožnji voz in avtomobilov dvignejo in prislomijo na ograjo ter tako onemogočijo vožnjo lažjim vozilom, še nevarnejši pa so za otroke, ki hodijo v šolo, ki si lahko v nastalih odprtinah polomijo noge ali pa celo padejo v vodo. Skrajni čas je že, da se dokončno reši vprašanje litijskega mostu.

o. Most čez Muro se je porušil pod tovrnim avtomobilom trgovca Pavla Kukulja iz Marije Bistrice, kakor poročajo iz Varaždina. Sofer in spremljajoči delavec sta se komaj rešila, vse drugo je postalo plen murskih valov.

o. Sedem Slovencev in Slovenk je bilo promoviranih za doktorje zdravilstva na medicinski fakulteti v Zagrebu, in sicer ga. Kraigher-Kreps Emilija iz Ivancev, gđc. Bole Marija ter Senegačnik Justina in gg. Borštnar Marijan in dr. iur. Milčinski Janez iz Ljubljane, g. Debevec Franc iz Kranja, g. Podobnik Jože iz St. Jerneja.

o. Dvodnevni tečaj za konserviranje sadja in zelenjave bo 20. in 21. sept. na Banov. vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Tečaj je brezplačen, teoretičen in praktičen, ter traja vsak dan od 8. do 12. in od 14. do 18. Za hrano in prenočišča skrbijo tečajnice same. Udeležbo je treba prijaviti z dopisnico na ravnateljstvo šole.

Obračun za užaljeno dekle

Neprijeten obisk je dobil te dni neki znani sarajevski zoboizdravnik. Zvečer, ko so se ulice že pričele prazniti, je nekdo vztrajno zvonil na vratih zdravnikovega stanovanja. Neka zdravnikova sorodnica je stopila na hodnik ter videla pred vrati stati dva moška in eno žensko, v kateri je spoznala bivšo zdravnikovo služkinjo Marico Cesarjevo. Eden izmed obeh moških je zahteval zdravnika, češ da ima z njim neki obračun, gospodična pa je nevljudnim gostom odvrnila, da ga ni doma, ker je odšel na izlet.

Pozni posetniki tega niso hoteli verjeti. Kljub vsem protestom so gospodično enostavno odrinili od vrat ter med psolkami in ropotanjem vdrl v stanovanje.

Ko jih je ustavil zdravnikov brat ter jih vprašal, kaj pomeni njihovo nasilno obnašanje, se mu je moški predstavil kot ljubček bivše služabnice ter se stalno drl, da je prišel čas obračuna, ker da so mu užalili dekle. Medtem je bivša služkinja švigala po stanovanju ter si iz raznih omar nabrala stvari, ki so ji bile všeč. Končno je poklicala še dva pomagača, ki sta na cesti stražila vrata. Začeli so groziti, da bodo ostali v hiši vse do takrat, ko se bo vrnil zdravnik. Vpitje je opozorilo sosede, da so poklicali policijo, ki ji je uspelo, da je prišla dva nasilneža, dočim je služkinja z ostalima dvema kavalirjema pobegnila.

Prijava uvoznih dolgov

Devizno ravnateljstvo Narodne banke objavlja: Da bi bilo mogoče pri bližnjih pogajanjih z Nemčijo upoštevati tudi stanje dolgov naših uvoznikov za že uvoženo blago iz Nemčije, se opozarjajo vsi zainteresirani uvozniki, da so dolžni najkasneje do 15. sept. prijaviti enemu izmed pooblaščenih zavodov stanje svojega dolga v tem pogledu, in to na sle-

deči način:

1. Označiti je treba skupen znesek dolgov za vsako postavko posebej za uvoženo blago iz Nemčije od 1. I. 1939 do dneva prijave. — 2. Za vse prijavitelne zneske so domači uvozniki dolžni predložiti tudi odgovarjajoče uvozne dokumente.

Sadna trgovina

Sadna kupčija se zelo živahno razvija, kar je vsekakor razveseljav pojav današnjega časa, ko se draginja najobčutljiveje stopnjuje. Posetniki, ki jim je sadje vsaj deloma obrodilo, so zadovoljni, ker bodo za svoj pridelek vsaj nekaj izkupili in na ta način kriji potrebe sebe in svojih družin. Temu primerno se razvijajo tudi cene, ki jih dvigajo konkurenčni nakupovalci že na 2.70 do 3 din. Pri Sv. Antonu v Slov. gor. je skupina mešetarjev enega izmed nakupovalcev preteklo nedeljo pretepla, ker je dal razglasiti visoko konkurenčno ceno, po kateri pa v resnici ni plačeval in je delal le pod pretvezo, da bi si pridobil prodajalce.

12 VAGONOV MASTI SO ZAPLENILI

Anonimno pismo je napotilo beograjsko policijo, da je izvršila v zemunski tovarni za predelavo mesa, delniške družbe Predović, preiskavo, ki je imela

presenetljiv uspeh. Tovarna je skrila 12 vagonov masti (121.000 kg). Policija je vso zalogo zaplenila, tvrdko pa ovačila zaradi spekulativnih namenov sodišču.

GLEDALIŠKI REPERTOARJI

Po odloku prosvetnega ministrstva morajo vsa gledališča, ki so pod nadzorstvom prosvetnega ministrstva ter prejemaajo od države podporo, dostaviti svoje letošnje repertoarje ministrstvu, kjer se je ustanovil poseben odbor pod predsedstvom pomočnika prosvetnega ministra Bogdanovića. Poleg načelnika oddelka za književnost in umetnost so v tem odboru tudi načelniki vseh drugih oddelkov, ki so v zvezi s prosveto in šolskimi ustanovami.

o. Pri okrožnem sodišču v Murški Soboti je postavljen za sodnega pripravnika v 8. sk. Ivan Zolher.

o. Pri mlačvi je padel s kope slame Tivadar Ignac iz Bukovnice. Pri padcu si je zlomil tilnik ter je med prevozom v bolnišnico v Murško Sobotu umrl.

Sergiusz Piasecki

★ LJUBLJENEC ZVEZD

95 Roman iz tihotapskega življenja na bivši poljsko-ruski meji

Nato smo vprašali novačka, ali bosta vzela ranjenca s seboj, ter smo ju zpusili. Pograbila sta ranjenca pod roko ter naglo izginila z njim proti meji. Kriša pa se je ves ta čas skrival ob strani v temi, boječ se, da bi ga ne spoznali, kljub temu, da je bil ves našemljen.

Koj nato sem vzel iz žepa repetinko ter jo natančno pregledal, da ugotovim vzrok, zakaj mi je odpovedala. Orožje je bilo v najlepšem redu. Toda v trenutku, ko sem zasledoval begunca, se je zaskočila varnostna zaklopka.

Tokrat se nam namera ni obnesla. Ničesar nismo dosegli. Krdela nismo razbili, le človeka smo ranili. Ko sem ga preiskaval, sem ugotovil, da mu je krogla prebila samo mišice.

Maček sem našel v jarku. Nič ga ni splašilo, niti kriki, ne strel in splošni hrup, ki so ga zagnali novački. Zdi se mi, da je izkušen maček, ki je bržčas že marsikaj hudega preživel v svojem potepuškem življenju...

9.

Peti dan že sedim v našem skrivališču. Kriša in Hrobar sta odnesla kože čez mejo, da jih prodajo. Jaz pa sem ostal tu, da sam razbijem krdelo Kazimira Pajka, ki si je nabral okoli sebe cel trop novačkov. Dobili smo sporočilo, da se Pajkovo kr-

delo navadno vrača iz Sovjetije brez blaga, šele pri tretjem pohodu nosijo s seboj tudi blago. Skozi Krasnovaški gozd hodi krdelo po štirih poteh. Če natančno poizvemo za njihova pota, nam ne bo težko ugotoviti, kdaj in kje bodo nesli iz Sovjetije tudi blago.

Potikam se okoli ter prežim na Pajkovo krdelo. Doslej ga še nisem odkril. Vsak večer in vsako jutro preiskujem pota, kjer naj bi šli. V blatu in pesku zasipavam stopinje in z vso gotovostjo lahko rečem, kje bodo šli naslednjo pot.

Kriša in Hrobar sta me zagotovila, da se najkasneje čez teden dni vrneta. Prodala bosta kože in prinesla žganja, tobaka in jedače. Ko sta odhajala, sta mi zapustila pol steklenice žganja, nekaj slanice in čokolade. S tem moram shajati, dokler se ne vrneta.

Kmalu po njunem odhodu je prihrumel nalive. Brez prestanka je lilo ves dan in vso noč. Do zadnje nitke me je premočilo. Naslednji dan sem si jel graditi zasilno streho. Z dreves sem olupil skorjo ter z njo prekril vejeve. Slednjič mi je le uspelo, da sem postavil zasilno streho, pod katero sem mogel tudi kuriti.

Vejeve je bilo mokro, nerado je gorelo in se kadilo. Gost dim me lahko izda, Po-

vsem gozdu sem iskal suhega lesa. Precej daleč sem našel nekaj suhega brezovega vejevja. Nanosil sem si še polen, ki sem jih ob ognju sušil. Maček je bil stalno ob meni, šele ko je prenehal dež, se je izgubil nekam v gozd. Ko se je vrnil ves moker, se mi je vrtil pod nogami, se grel in mi godel svojo večno pesem. Nekam radostno mi je bilo v srcu, ko mi je ostal v tej gozdni samoti vsaj ta prijatelj. Razgovarjal sem se z njim, delila sva zadnje ostanke hrane in se stiskala k ognju.

Zvečer sem šel spet v gozd. Čez poti sem napeljeval niti. Ob bregu reke sem zagledal stopinje. Nato sem se vrnil. V temi sem z veliko težavo našel svoje skrivališče. Nakladal sem polena in se grel. Skrivališče sem okoli in okoli ogradi z vejami in poleni. Pekel sem krompir in ga jedel s slanino. Ležal pa sem na smrekovem vejevju.

Dež bobni po skorjasti strehi in se v curkih odteka. V mojem skrivališču pa je suho in toplo. Maček se stiska k meni in gode. Kljub temu, da se čutim varnega, imam vedno pripravljeno orožje. Kdo bi me tu našel? Noč, ta mati vseh nesrečnih in zavrženih ljudi, ki se morajo skrivati in potikati v temi, me je pokrila s svojimi varnimi krili.

Zarana grem pogledat stopnje, ki so jih zapustili ponoči tihotapci. Napravljam razne zaključke ter si jih skušam čim jasneje zapomniti.

Ono jutro, ko sta odšla prijatelja v mesto, sem ugotovil, da se je Pajkovo krdelo vrnilo na Poljsko. Odtlej še ni šlo znova

Tragedija pod ruševinami

V Hadžimilenkijevi ulici v Beogradu grade novo cerkev, ki je v surovem stanju že dograjena. Včeraj se je vdrl železobetonski strop, ki ni bil zadosti podprt, težka betonska plošča 20x25 m je zasula več delavcev. Gasilci so izkopavali izpod ruševin tri mrtve, šest težko in enega laže ranjenega. Pri nesreči sta izgubila življenje tudi dva Slovence, Anton in Fran Križka. Oblasti so uvedle preiskavo.

ZAPLENJENA MOKA

Hrvatska seljačka zaščita je zaplenila v Kustošiji tovorni avto s 120 vrečami moke, ki so jo nameravali neznano kam odpeljati. Ker je vozil avto v smeri iz Zagreba proti Podsusedu, smatrajo oblasti, da je hotel lastnik moko vtihotapiti v Slovenijo. Lastnik moke doslej ni hotel dati nikakega pojasnila, komu je bila pošiljka namenjena.

POGUMNA SVINJA

O priliki požara nekega hleva v Blinskem kotu pri Sisku so imeli ljudje priliko opazovati nevsakdanji primer »materinske ljubezni« pri živalih. V hlevu, ki je bil ves v plamenih, je ležala svinja s šestimi mladiči. Ko se je že začela rušiti streha ter so njeni deli padali na tla, je pobegnila iz hleva. Sledilo ji je pa le troje mladičev, dočim so trije zaostali. Ko se žival to opazila se je kakor brez glave vrnila v hlev ter kljub žerjavi, ki je padala nanjo, prinesla v gobcu drugega za drugim svoje tri mladiče, ki jih je tako rešila gotove smrti.

o. Novo nakladalno postajo pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju so dogradili. Ob otvoritvi čez par tednov se bo spremenil naziv postaje v »Sv. Lovrenc-Ptujska gora«.

(Dalje.)

Gozd - gospodarska hrbtenica vsega naroda

Na Hrvaškem je zadnje čase mnogo govora o gozdnem problemu. Mnogi zahtevajo kazenske sankcije proti brezglavemu izsekavanju. V tem pogledu doslej niso vidni nikaki uspehi, če ne smatramo za uspeh že zgolj kazni, natočene kmečkimi »drvarjem«. Izčrpnjeje razpravlja o tem vprašanju tednik »1940«. Uvodoma ponatiskuje statistiko »Hrvaškega dnevnika« o gozdnih posestvih na Hrvaškem: banovina ima 703.728 ha, občine 265.538, zemljiške skupnosti 274.299, imovinske občine 417.560, delniške družbe 34.854, osebe in zasebniki 589.067 ha. Iz članka povzemamo nekaj misli:

Tesna povezanost vasi in gozda se jasno odraža v vaškem življenju. Nešteto važnih predmetov za kmečko življenje je iz lesa. Od tod kmetovo prepričanje, da aznj brez gozda ni življenja. Vplivali so pa tudi kmetovi tesni stiki z gozdom v mladosti. Nekdaj svobodno izkoriščanje gozda se je začelo počasi omejevati z različnimi gozdnimi zakoni, pravicami in podobno. Vendar je imela vas široke pravice. Imela je vaše gozdove, več-

noma v vaških zemljiških skupnostih in imovinskih občinah, ki so dajale brezplačno kurjavo ter banovinske gozdove, ki so nudili gradbeni material. Gozd je dal tudi živini pašo, zelod, svobodno se je lahko lovilo.

Te zlate dobe gozdov pa je bilo konec z nastopom intenzivnega izkoriščanja v industrijske namene, pa tudi radi porasta vaškega prebivalstva. Odnosi v gozdu so se izpremenili čisto iz temelja. Prej kmetu najbližji, postane gozd poprišče novih gospodarskih dogajanj, ki postopoma odtrgavajo vasi nekdanje pravice in z vsakim dnem zmanjšujejo gospodarske predpogoje, ki jih je imela v gozdovih. Gozdovi vaških zemljiških skupnosti izginjajo radi vedno večjih delitev. Imovinske občine, ki so prej gradile vaše šole, šolale talentirane otroke, so v kaotičnem finančnem položaju. Kurjave kmet več ne dobi zastoj, temveč za nekoliko znižano ceno. Banovinski gozdovi (državni) se brigajo bolj za veletrgovca, kot za malega kmečkega kupca. Največje rane je povzročilo popolno izsekavanje gozdov, brezglavo in

škodljivo narodnemu gospodarstvu. Gozdovi niso bili izkoriščani na način, odgovarjajoč interesom celotnega gospodarstva. Gozdovi bi mogli postati z najrazličnejšimi lesnimi industrijskimi obrati novo delovno področje za prevešek prebivalstva. Gozdna panoga bi mogla, izvajana načrtno in prosta velekapitala, dati dobičke, ki bi omogočili ustvaritev mnogih težej državnega in narodnega življenja.

Danes so najvažnejša v zvezi z gozdovi vprašanja o zamenjavi zemljišč, o živinoraji, o preskrbi lesa in o gradnji cest. Potrebno je izvesti zamenjavo neprimernih zemljišč v poljedelstvu za gozdna, ki bi nudila pol izseki več možnosti uspešnega poljedelstva. Pri vprašanju preskrbe vasi z lesom mora biti važnejši življenjski standard kmeta, kot pa še tako ugodno plasiran izvoz. Če bi kmetje začutili, da je gozd vir gospodarskega procvita tako za skupnost, kot za posameznika, bi umolknele sekire, ki sedaj vršijo svoj posel na skrivaj. Gozd bi postal »nekaj kar je vredno čuvati kot svoje rojeno.«

bodo podrl in nadomestili z novimi, modernimi zgradbami, v katerih se bo vršil prihodnji mednarodni velesejem od 31. maja do 9. junija 1941.

n. 7200 delavcev je začelo stavkati v naši tovarni tanina v Zavidovičih. Zahtevajo izboljšanje gmojnega položaja.

a. Za okrajnega sodnika v Ljubljani je imenovan dr. Alojzij Rant, tajnik vrhovnega sodišča v Ljubljani.

a. Razpisano je mesto zdravnika pri Higienem zavodu v Ljubljani, kjer je treba vložiti prošnje do 30. septembra t. l.

a. Nova IV. realna gimnazija bo imela svoje prostore skupno s III. realno gimnazijo za Bežigradom. Pouk se bo vršil tako, da bodo dijaki ene gimnazije obiskovali pouk tri dni dopoldne, ostali tri dni popoldne in se bodo tako celo leto menjavali.

a. Združenje gledaliških igralcev v Ljubljani ima v nedeljo, 15. sept., ob 10. v Operi občni zbor.

a. Na univerzi kralja Aleksandra I. v Ljubljani so razpisana mesta asistentov pripravnikov, in sicer eno mesto pri stolici za patološko anatomijo, tri pri stolici za interno medicino in štiri pri stolici za kirurgijo. Prošnje s predpisanimi prilogi je treba vložiti na rektoratu do 28. septembra.

a. Za višjega carinskega inspektorja glavne carinarnice v Ljubljani je postavljen Albin Knapič, doslej carinski inspektor v finančnem ministrstvu.

a. Pri direkciji za proučevanje in organizacijo kmetijstva v svrhu prehrane je bil imenovan v oddelku za kmetijsko industrijo za načelnika 3/II inž. Fran Pegan, ekspert Zadrzne zveze v Ljubljani.

a. Abonma za sezono 1940/41 sprejemajo v veži dramskega gledališča in sicer vsak dan od 10. do 12. in od 15. do 17. ure. Lanskim abonmentom bodo njihovi sedeži rezervirani do 11. t. m. popoldne. Vabimo vse stare in nove prijatelje gledališke umetnosti, da stopijo v krog stalnih posetnikov našega gledališča. Repertoar obsega vrsto zanimivih del iz domačih in svetovnih literatur.

Celje

Protidraginjska akcija v Grižah

V ponedeljek, dne 2. sept. t. l. se je zbrala v Grižah pred občino množica delavskih ter kmečkih žen in mož (preko 120). Izvolili so si deputacijo, ki je šla v občinski urad. Tam je predala v imenu delovnih žen in mož sledeče zahteve:

1. Občina naj takoj preskrbi nabavo onih življenjskih potrebščin, katerih danes ni mogoče dobiti (koruza, mast, moka in dr.)

2. Takoj naj se razpusti dosedanja »protidraginjski odbor« kateri ni bil sestavljen iz vrst delovnih ljudi in zato seveda ni pokazal nikake dejavnosti.

Množica je izvolila nov protidraginjski odbor in ga predlagala občinski.

odboru. Ta odbor se sestoji iz 1 kmeta, 2 delavcev, 1 obrtnika in 2 gospodinj.

3. Občina naj postavi na merodajna mesta zahtevo, da se delavstvu povišajo mezdne glasom mezdne pogodbe ali ne po indeksu cen Narodne banke temveč po indeksu cen v domači občini.

4. Občina naj postavi zahtevo na »bratovsko skladnico« in min. za soc. pol., da se upokojencem zviša pokojnina sorazmerno s porastom draginje.

5. Vsi revni šolski otroci naj dobe vse šolske potrebščine brezplačno od občine.

6. Takoj naj se skliče izredna obč. seja, kjer naj vzamejo zahteve v pretres. Na sejo naj se povabi izvoljena deputacija.

Štiri leta robije za uboj

Včeraj se je pred okrožnim sodiščem v Celju zagovarjal zaradi hudodelstva uboja 28 letni mizar in posestnik Janez Jalovec iz Mrzle vasi pri Čatežu v brežiškem okraju. Dne 23. junija so se sešli v zidnici posestnika Franca Baštevca v Mrzli vasi posestnik Boškovec, Janez Jalovec in njegova žena, posestnik Karel Gramc in njegova žena in Karel Radovanovič. Med Jalovcem in Gramcem je prišlo do prepira, v katerem je Jalovec Gramca žalil. V prepiru je Jalovec vrzel iz zidnice, katero so nato zaprli. — Gramc je pred zidnico oddal tri strele

iz samokresa, nato pa se je pomiril in sedel na tla. Nekaj minut pozneje se je družba iz zidnice napotila proti domu. Jalovec je še preje pograbil v zidnici zagozdo od preše in stopil ven. Ko je opazil Gramca, ga je z zagozdo udaril po glavi tako močno, da mu je razbil lobanjo in ga poškodoval tudi po prsih in trebuhu. Gramca so prepeljali v bolnišnico v Brežice, kjer je umrl na dobljenih poškodbah. Jalovec je bil obsojen na štiri leta robije, vdovi ubitega Gramca pa mora plačati 10.000 odškodnine. — Gramc je zapustil 6 nepreskrbljenih otrok

c. Grd zločin v Zabukovci pred sodiščem. Svojčas smo poročali o grdem zločinu, ki se je izvršil 16. julija v gozdu pri Grižah. 31letni rudar Jože Vidic je hotel storiti neki 14letni deklici silo in ko je žlica na pomoč, ji je z nožem prerezal vrat, nakar je pobegnil. Obsojen je bil na eno leto in štiri mesece robije.

c. Pred okrožnim sodiščem v Celju se je včeraj zagovarjal zaradi vloma in tatvine 29letni pekovski pomočnik Slavko Gorenjak iz Nove vasi pri Celju. 9. julija je vlomil v jedilno shrambo pekovskega nojstra Rudolfa Mlakarja v Komenskega ulici v Celju in odnesel raznih stvari v skupni vrednosti 1420 din. Bil je obsojen na 10 mesecev strogega zapora, 2 leti izgube častnih pravic, Mlakarju pa mora plačati 1420 din odškodnine.

c. Pasji kontumac je razglasilo okrajno načelstvo v Celju v občinah Braslovce, Gomilsko, Petrovec, Polzela, St. Jurij ob Taboru, Sv. Peter v Sav. dolini, Vransko in Zalec. Vsako poškodbo oseb po psih ali mačkah je takoj treba sporočiti občini ali okrajnemu načelstvu v Celju. Vse občine morajo nadzorovati pasje katasire.

c. Kapusov belin se je pojavil v avgustu tudi v celjskem okolišu. Prelataval je vrtove in z jeljem zasajene njive ter legel svoja jajčeca na spodnjo stran kapusnic. Iz jajčec so se sedaj razvile gosenci, ki delajo posebno na glavnem zelju, ohrovtu in drugih kapusnicah veliko škodo. Ljudje zatirajo golazen, kolikor je mogoče, z obilanjem.

c. Razpis. I. javna pisemna ponudbena licitacija za regulacijo Savinje v drugem delu pete etape od kilometra 23.500 do kilometra 24.180 bo 24. sept., ob 11. v prostorih banke palače v Ljubljani, Bleiweisova cesta 10, dvorišče levo, soba 17. Proračun znaša 2.021.855 din.

c. Druga pisemna ponudbena licitacija za gradnjo železobetonskega mostu čez Meštinjščico in za rekonstrukcijo banovinske ceste v Sodni vasi pri Podčetrtku bo 19.

septembra ob 11. pri tehničnem oddelku banke uprave v Ljubljani. Proračun znaša 593.091,51 din.

c. Nesreča. 42letni hlapec Florijan Cepin iz Gubnega pri Pištanju je vozil romarje 8. t. m. iz Sv. gor pri St. Petru. Med potjo se je voz prevrnil. Pri tem je dobil Cepin hude poškodbe po glavi in rokah, poškodovana pa je bila tudi po glavi 21letna posestnikova hči Julijana Jug iz Goštnice pri Podčetrtku. — 69letnega posestnika Matijo Jančiča iz Malih Grahov pri St. Lenartu nad Laškimi je brenil konj v hlevu in mu zlomil desno roko v zapestju. — 17letni mesarski vajenec Anton Krofi iz Lesičnega pri Pištanju je padel in si zlomil roko v ramenu. Vsi se zdravijo v celjski bolnišnici.

Ljubljana

Palača Bat'e

Na naš članek od 27. avgusta glede zidave velike palače Bate, smo dobili z merodajnega mesta sporočilo, da na zgradbi ni zainteresiran noben denarni zavod. Ugledno podjetje Bata gradi palačo z lastnimi sredstvi, po lastnem okusu ter v prvi vrsti zato, da bo čim lepše služila odjemalcem. V novozgrajeni palači bo Bata 1. oktobra otvoril prodajalno, ki bo prostrana ter najlepše opremljena.

ZAKLJUČEK LJUBLJANSKEGA VELESEJMA

V ponedeljek so zaključili jesenski velesejem, ki je letos, kljub temu, da je bil prirejen v težkih razmerah, dosegel častni uspeh. Mnogoštevilni interesenti so prihajali izbirat in naročat blago ne samo

iz dravske, ampak tudi iz drugih banovin. Bila je pa letos izredna izbira blaga, saj je sodelovalo 538 razstvaljcev. Od teh jih je bilo 50 z nemškimi, 3 z italijanskimi in eden s češkimi izediki.

Velesejem si je ogledalo okoli 120.000 oseb. Z zaključkom tega velesejma smo se poslovili tudi od starih razstavnih zgradb. 47 velikih razstavnih prireditev je bilo v njih v teku zadnjih let. Sedaj jih

Sport

Uspehi muropoljskih konjerejcev

Na cvenskem dirkališču pri Ljutomeru so bile v nedeljo letošnje jesenske konjske dirke, ki so v izvedbi ljutomerskega Kola vozačev in jahačev nad vse lepo uspele ter pokazale v prvi vrsti uspehe naših domačih konjerejcev z Murskega polja, ki so bili najštevilneje zastopani, poleg njih pa so bili na startu tudi še nekateri konji iz Maribora, Ptujja in Zagreba. Dirke so bile prav dobro obiskane. Kot zastopnik bana dravske banovine se jih je udeležil tudi okrajni načelnik g. Otmar Skale. Letošnje dirke so dale sledeče tehnične rezultate:

1. Dirka Zadruga za vzrejo žrebet v Ljutomeru. Proga: 1400 m: 1. Olko, Kranjc A., Babinci, 2.41 (1.53); 2. Preda, Bežan I., Babinci, 2.54 (2.04); 3. Doro, Rantaša C., Bunčani, 3.06 (2.10); 4. Pero, Rantaša C., Bunčani, 3.07 (2.10).

2. Oficirska ravna galopska dirka. Proga 1600 m: 1. Valencija, por. Papst F., Zagreb, 1.19; 2. Gladiator, Stros F., Ptuj, 1.20; 3. Ciklon, jahač Mandić D., Zagreb, 1.20; 4. Strela, jahač potp. Stojan I., Maribor, 1.20.

3. Dirka Okrajnega kmet. odbora Ljutomer. Proga 2100 m: 1. Edi, Novak A., Banovci, 3.38 (1.46); 2. Slavček, Jureš F., Bunčani,

3.39 (1.45); 3. Pulfin, Slavič J., Bunčani, 3.40 (1.41); 4. Palestra, Heric F., Boreci, 3.47 (1.43).

4. Kmečka ravna galopska dirka Zagreb. Proga 1600 m: 1. Firlica, Zitek F., Bučecovci, 2.13 (1.23); 2. Parafina, Slavič L., Grabe, 2.16 (1.25); 3. Radika, Jureš F., Bunčani, 2.36 (1.37); 4. Fuksa, Antolič I., Grabe, 2.38 (1.38).

5. Dirka dravske banovine. Proga 2200 m: 1. Pulfin, Slavič J., Bunčani, 3.39 (1.39); 2. Lubica, Panič F., Lukavci, 3.43 (1.41); 3. Legro, Novak A., Banovci, 3.44 (1.37); 4. Salta, Sumak M., Ljutomer, 3.49 (1.34).

6. Galopska preponska dirka Čakovec. Proga 1920: 1. Valencija, Papst F., Zagreb, 2.33 (1.19); 2. Gladiator, podpornočnik Stojan I. iz Maribora, 2.36 (1.20); 3. Strela, Jureš J. iz Ljutomera, 2.47 (1.27); 4. Ciklon, Mandić D. iz Zagreba, 2.50 (1.43).

7. Spominska dirka Jožka Rajha, dvovprežna. Proga 2400 m: 1. Lubica-Princeza, Panič F. in Berden K., 4.47 (2.01); 2. Legro-Edi, Novak A., 4.48 (2.01); 3. Slavček-Vinko, Jureš F., 4.50 (2.07); 4. Pardon-Peter Valdin, Slavič L. in Kirbiš K. 5.14.

Fredi Korenčan zmagovalac v B skupini

Letošnje internacionalno teniško prvenstvo Beograda se je včeraj zaključilo s poslednjimi igrami. Zadnji dan je prinesel tudi mariborskemu teniškiemu sportu izredno časten uspeh. Izborno razpoloženi Fredi Korenčan (ISSK Maribor) je v odločilni partiji premagal dr. Smerduja iz Ljubljane s 6:1, 6:4 ter si s tem uspehom zagotovil zmago v B kategoriji. V

juniorskem finalu je Lukman premagal Milavca 0:6, 6:1, 7:5, v igri gospodov v dvojici sta Boris Smerdu-Bogdanović premagala par Mogin-Bojović 6:3, 6:4, 6:4, v igri mešanih parov pa sta odnesla prvo mesto Dragica Mitić-Bogdanović z zmago nad kombinacijo Seka Jovanović-Radovanović s 6:1, 4:6, 6:3.

s SK Železničar bo dobil v najkrajšem času trenerja za svoje nogometaše. Uprava se pogaja z nekim znanim sportnikom iz prestolnice. Pričakujejo, da se bodo pogajanja zaključila pozitivno.

s Zagrebški Gradjanski bo nastopil v ligaški tekmi proti Hajduku v Splitu z rezervnim moštvo. Vodstvo kluba pravi, da nekateri radi blezur ne morejo igrati, drugi pa ne bodo postavljeni radi uvedbe novega reda v klubu. Izgleda, da ima vse disciplinsko ozadje.

s Teniški prvak USA je postal na turnirju v Forest Hillsu Mac Neill, ki je v finalu premagal Riggsa 4:6, 6:8, 6:3, 6:3, 7:5. V damski konkurenci je Alice Marble v finale premagala Helen Jacobsovo s 6:2, 6:3.

s V atletskem troboju Finska-Nemčija —Švedska na olimpijskem stadionu v Helsinkih je zmagala Švedska s 175 točkami pred Nemčijo s 141 in Finsko s 134 točkami. Švedska je premagala tudi v posebnem dvoboju obe drugi državi, Nemčija pa Finsko.

V boguvidani žalosti naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancem, da je umrl naš dobi mož, skrben oče, gospod

dr. Alfonz Wankmüller

mestni sanitetni svetnik

dne 10. septembra 1940 ob 17. popoldne.

Pogreb se vrši v četrtek, dne 12. septembra 1940 ob 17. popoldne na frančiškansko pokopališče.

Sv. maše bodo v frančiškanski cerkvi v petek, 13. septembra, ob 8. zjutraj, v Kamnici v ponedeljek, 16. septembra, ob 7. uri.

Hvaležni njegovemu dobrotnemu srcu se ga spominjamo v molitvah; prosimo tihega sožalja, mesto vencev daruje v dobrodelne namene.

Maribor, Innsbruck, Ptuj, dne 11. septembra 1940.

Frida Wankmüller, roj. Köchler, žena, Trauda, Friderik, Alfonz, Kristina, otroci, Albin in Genovefa Wankmüller, starša, Valter, brat in ostalo sorodstvo.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par. najmanjša pristojbina za te oglase je din 10.—. Družbe, preklicji dopisovanja in ženitovanjski oglasi din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 12.—. Debelo tiskane besede se računajo dvofoldno. Oglasi davek za enkratno objavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma za le vpisati v olistu skupaj z naročilom ali pa po poštni položnici na čekovni račun št. 11.409.—. Za vse oismene odzvoje vrede malih oglasov se mora priložiti znamka za 3 din.

SLUŽBO DOBI

100 DOBRIH DELAVCEV sprejemem takoj v Podvincih pri Ptuj. Mavrič Anton, mestni stavbenik, Ljubljana, 17544-2

NAKUPOVALCA

izvežbanega v lesni stroki za mariborsko okolico, iščem. Naslov v ogl. odd. »Večernik«, 17525-2

Uvedene

NAKUPOVALCE JABOLK išče proti proviziji tvrdka M. Fritzhand, Ptuj (dvorišče Čuček), 17597-2

MIZARSKE POMOČNIKE rabim za takoj. Aleksandrova c. 48. Kompara, 17596-2

KROJAŠKE POMOČNIKE točne v izdelavi takoj sprejemem pod zelo ugodnimi pogoji. Kos Viktor, Glavni trg 16-1, 17554-2

DVA ČEVLIJ. POMOČNIKA za boljša dela sprejemem takoj v stalno službo. Keber Jože, Tržaška 1, Pobrežje, 17591-2

MEZDNO DELO

na ploščatem pletilnem sroju št. 7 in 8 se odda. Prva mariborska tovarna pletenin, Klavniška 5, 17590-2

Dobro izurjene

ŠIVILJE sprejme salon Robes, Trgovski dom, Maribor, 17550-2

Išče se

VESTNA POMOČNICA za plašče in kostume. Salon Koepek, Stolna 1-I, 17575-2

SLUŽBO IŠČE

INKASANT

ali mazinér, verziran, marljiv in pošten, išče zaposlitve. Pismene ponudbe na ogl. odd. »Večernik« pod »17561«, 17561-3

Službo išče

PLAČILNI NATAKAR govori več jezikov, je 38 let star. Položim kavelj din 5- do 10.000. Prevzamem šank ali boljšo gostilno. Grem tudi v provinco. Pismene ponudbe na ogl. odd. »Večernik« pod »St. 17558«, 17558-3

POSTREŽNICA

želi službo takoj za popoldan. Naslov v ogl. odd. »Večernik«, 17585-3

VAJENCI-(KE)

UČENEC

se takoj sprejme. »Češki Magazine«, Ulica 10. oktobra, 17579-4

STANOVANJE ODDA

LEPO STANOVANJE

soba in kuhinja, se odda. Taborška 13, 17598-5

ŠTIRISOBNO STANOVANJE z vsemi pritliklinami se odda v Cvetlični ulici 29-I. Vprašati pri hišniku, 17595-5

STANOVANJE

soba, kuhinja, sobica, pralnica in gospodarsko poslopje se poci odda. Nova vas. Vprašati: Gosposvetska 23, Maribor, hišnik, 17491-5

PREHRANA

SOSTANOVALKA

se sprejme na dobro domačo hrano. Cena din 450.—. Strossmajerjeva ul. 9, 17584-7

SOBO ODDA

DIJAKINJO

nižešolko sprejme uradniška družina. Cena 700.— din. Naslov v ogl. odd. »Večernik«, 17578-8

SOSTANOVALKA

v čisto sobo se sprejme. Gregorčičeva 26. prtlj, 17553-8

SOBO IŠČE

iščem s 15. avgustom

OPREMLJENO SOBO

v centru mesta. Naslov pustiti v oglašnem oddelku »Večernik«, 6152-9

SOBO

s posebnim vvhodom iščem za takoj v centru. Ponudbe na ogl. odd. »Večernik« pod »Center«, 17594-9

POSEST

NOVA HIŠA

z velikim vrtom takoj poceni naprodam. Direktni kupci naj vprašajo: Maribor, Stritarjeva ul. 7. Dolajš, 17583-11

Radi selitve se prodaj

6 STANOVANJSKA HIŠA z velikim vrtom. Pušnikova ul. 2. Studenci, Medica Matej, 17581-11

Kupim

NOVO HIŠO v bližini mesta do din 150.000. Makarjeva 46. Studenci, 17556-11

DENAR

Želite dolgoročno posojilo

na hiše in posestva obrnite se na

Bančno kom. zavod
Aleksandrova cesta 40

OBRT - TRGOVINA

»KERAMIKA«

Hišni posestniki in najemniki, pregledajte Vaše peči in štedilnike, predno nastopi zima. Vsa pečarska in keramična dela izvršuje solidno in poceni Anton Rajšp, Maribor, Orožnova 6, kjer si lahko ogledate veliko zalogo. Prvo vrstne ploščice ter peči. Stavbeniki in pečarji popust, 5212-13

Za šolo

šolske torbice, nahrbtnike, aktove, peresnice v veliki izbiri priporoča Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova 13, 16944-13

Za vkuhanje sveže, prvovrstne in

prave bosanske slive

v gajbah po 15 do 18 kg oddajam in pošiljam tudi po železnici po dnevnih ceni

Josipina Bole

sadije in zelenjava en gros, Maribor, Koroška cesta 20, dvorišče, 1058

ŽENSKI KOTIČEK

MODRČKI

siezinki, rokavice, nogavice, damsko perilo naiceneje pri S. Ketš-u, Stolna 1, 11406-18

NOGAVICE

rokavice, perilo, trikotaža, volna, pletenine, Oset »Mara« Koroška 26, poleg tržnice, 16799-18

POZOR! DAME! POZOR!

Izdelujem vsa ročna dela, narodne vezenine, »toledo« vzglavnike, namizne prte, posteljne odeje, zavese velike in male, zavese za okna itd. sploh se vrste narodnih vezov v pestrih in lepih barvah. V Mariboru prevzemam razna dela že 10 let. Tudi sprejemam blago za nadaljnja veziva. Cene so umerjene ter se naročila izbirajo po vzorcih, ki jih imam s seboj! Gašparovič Martin, gostilna Voh Maribor, Koroška c. 33, 17587-18

GLASBILA

Ker potrebujem denar, prodam dobro

KITARO

Vprašati: Gašparovič Martin, gostilna Voh, Maribor, Koroška c. 33, 17588-20

POUK

PRODAM KNJIGE

za trgovsko akademijo, 1. razred, Pukl, Gaieva 9, 17589-21

VOZILA

B. M. W. MOTORNO KOLO s prikolico, 750 ccm. v odličnem stanju, prodam. Vprašati pri poslovalnici »Večernik« v Celju, 6238-22

Kupim dobro ohranjen

OTROŠKI VOZIČEK

Naslov pustiti v ogl. odd. »Večernik«, 17586-22

PRIDELKI

JABOLKA

po 2 din oddaja na drobno Kmetijska družba, Meliska cesta 12, 17008-23

Zlato in srebro,

briljante, zastavljalne listke išče nujno za nakup

M. Ilgerjev sin,

Maribor, Gosposka ulica 15

Psihografolog in astrolog S. PARADISO

Maribor, Gosposka ulica Hotel »Zamore«

Psihografolog Paradiso Vam pokaže smer sreče in blagostanja. Vam odpre zastor Vašega življenja. Pove Vam s kom in kako se boste poročili. Kako se obvarujete nesporazuma v zakonu. Kateri so Vaši srečni dnevi. Kdaj se podajate v špe kulacije da Vam srečno uspejo. Katerih bolezni in nezdor so čuvajte. Ke daj naj stavite loterijo itd. Dela na strogo znanstveni podlagi. Obiske sprejema od 9. do 12. in od 2. do 7. ure. Ostane samo do 12. t. m.

Continental

na ugodne mesečne obroke

IVAN LEGAT

Maribor, Vetrinjska ul. 30 Ljubljana, Prešernova ul. 44

KROJAŠKEGA POMOČNIKA

sprejemem z lastnim strojem. Krojaštvo Klotnik, Valvazorjeva ul. 30, Maribor, 17568-2

Prodaja v

Mariboru

V. Weixl

in sinova

Jurčičeva 8

Umrl je naš dober tovariš, dolgoletni šef-zdravnik

dr. Alfonz Wankmüller

Njegovi duši večni mir in pokoj, spomin na njega naj nas pa bodri k požrtvovalnemu delu za bližnjega.

Maribor, 11. septembra 1940.

Uprava
prostovoljne gasilske čete
Maribor.

Gospa Karolina Kiffmann naznanja globoko užaloščena v lastnem imenu kakor tudi v imenu svojih otrok in vseh rodbinskih članov, da je njen ljubljani soproj, gospod

Rudolf Kiffmann star.

mestni stavbenik

po kratkem težkem trpljenju, nepričakovano preminul v Grazu v 72. letu starosti v ponedeljek, dne 9. septembra ob 23.15 uri ponoči.

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek, dne 12. septembra ob pol 17. uri iz kapele mestnega pokopališča na Pobrežju k rodbinski grobnici.

Maribor, dne 10. septembra 1940.